

Metal işçileri grev aşamasında! Gerici atmosferi dağıtmak ve kazanmak için görev başına!

Grev aşamasında bulunan metal işçilerinin mücadelesi ve göstereceği direnç böylesi bir süreçte çok daha özel bir önem taşıyor. Toplumun tek ses haline getirilmek istendiği, baskı ve zorbalığın arttığı bu süreçte, yaratılan gerici-şoven atmosferin zehiri ancak işçi sınıfının kendi konumu ve talepleri ekseninde girişeceği mücadele ile aşılabılır. Savaş ve saldırganlığa, OHAL'e, grev yasalarına yanıt ancak bu zeminde verilebilir, toplumu kuşatan boğucu atmosfer dağıtılabilir.

Metal işçileri böylesi kritik bir evrede greve ilerliyor. Başarmak için kendi birliğine ve gücüne yaslanmak zorunda. Karşılarında her an satış sözleşmelerini imzalamak için fırsat kollayan sendika ağaları, bir kez daha patronların imdadına yetişecek olan AKP'nin grev yasağı, Efrin hareketi üzerinden estirilen gerici-kirli şoven propaganda

var. Metal işçileri bilinç ve örgütlülük planında zayıf bir durumda. Yılların biriktirdiği hoşnutsuzluk güçlü bir mücadele potansiyelini mayalasa da, sermaye düzeninin, sendikal ihanet şebekelerinin kuşatmasını yarıp çıkabilecek fabrika birliklerinin, fabrikalar arası mücadeleyi ortaklaştıracak zeminlerin zayıflığı en büyük açmaz durumunda.

Haftalık
Sosyalist
Siyasal Gazete

ISSN 1300-3585

Sayı 2018 / 04
26 Ocak 2018 • 1 TL

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak13.net

**İşçi ve emekçiler
yayılmacı savaşları
reddetmeli,
halkların kardeşliğini
savunmalıdır!**

3

Efrin'i işgal hareketi ve milliyetçi-şoven histeri

Bölgenin tüm kardeş halklarının devrimci kader birliği için, "İşçilerin birliği halkların kardeşliği!" şiarıyla seferberliği büyütmenin tam zamanıdır.

5

Tek tip saldırısına karşı topyekûn direnişe!

Topluma giydirilmek istenen deli gömleğini de tutsaklara dayatılan tek tip elbiseyi de parçalamanın yolu direnişten geçmektedir.

20

Mücadelenin özgürleştirdiği kadınlar!

Dönemi etkileyen devrimci kadınlarla buluşturuyor bizi, Vera Figner, Vera Zasulic, Elizaveta Kovalski, Praskovya Ivanovskaya, Olga Lyubatoviç...

Rusya'da devrim ve proleter devrimin sorunları - H. Fırat

s.12

Emperyalizm, Türk burjuvazisi ve Kürtler

s.16

İşçi sınıfı ve emekçiler yayılmacı savaşları reddetmeli, halkların kardeşliğini savunmalıdır!

İşçi sınıfı ve emekçiler bu yayılmacı/işgalci savaşı reddetmeli, savaş propagandalarına itibar etmemeli, riyakarların aldatmacalarına kanmamalıdır. Unutulmamalıdır ki savaşa karşı çıkmanın etkili yollarından biri de faturayı ödemeyi reddetmektir. İşçi sınıfı ve emekçiler kenetlenip mücadele ederek, iktidarın dayattığı bu kirli oyunu bozabilirler. Bunun için bütün onurlu emekçiler şovenizme karşı halkların kardeşliğini, baskıya karşı direnişi, hak gasplarına karşı fiili-meşru mücadeleyi, sefaletle karşı insanca çalışma, insanca yaşama taleplerini yükseltmelidirler.

Sömürü ve ücretli kölelik düzeni kapitalizm, aynı zamanda şiddet, savaş, yıkım ve toplu kıyımlar da üretir. Bütün yayılmacı/işgalci savaşlar mülk sahibi sömürücü sınıfların çıkarları için yapılır. Zira sömürünün olduğu yerde yayılmacılık da kaçınılmazdır. Bundan dolayı, sömürüyü ortadan kaldırmadan savaşlardan kurtulmak da mümkün değil.

Savaş borazanları, sırça köşkerlerinde oturanlarla tetikçileri tarafından çalınır. Savaşların ağır faturası ise her zaman işçi sınıfı ve emekçilerin sırtına yıkılır. Bedeli ödeyen emekçilerin savaşa itirazını önleyebilmek için sermaye iktidarı gerçekleri çarpıtır. Kirli/işgalci savaşların "soyul amaçlar" için yapıldığı yalanları ortalığı kaplar. Tıpkı Efrîn'e işgal hareketi başlatan Tayyip Erdoğan AKP'sinin yaptığı gibi...

EMEK DÜŞMANLARI SAVAŞI DESTEKLİYOR

İşgal savaşı başlatan din bezirganı AKP iktidarı, "terörle mücadele" ettiği yalanına sarılıyor. Bu, su katılmamış riyakarlıktan başka bir şey değil. Zira kafa kesen, karın deşen İŞİD, El Nusra, Ahrar uş-Şam gibi vahşi katillere en büyük desteği veren, AKP'den başkası değil. Bu arada işgal savaşına destek verenler de aynı yalanı tekrarlıyorlar. Oysa onların esas derdi sömürü ve yağmayı sınır ötesine taşımaktır.

Bütün emek düşmanlarının savaş borazanını çalmaları, sefil amaçlarını ele veriyor. Dört koldan savaşa tam destek veren sermaye-siyaset-medya-diyaret koalisyonu, işgal saldırısının kimler için yapıldığını da gözler önüne seriyor.

Ülkeyi OHAL zorbalığıyla yöneten, emekçilere işsizliği ve yoksulluğu dayatan, grev yasakları başta olmak üzere işçi sınıfının hak arama mücadelesine saldıran AKP hem Kürt halkının kazanımlarına saldırmak hem yerlerde sürünen imajını düzeltmek için işgalci savaşı başlattı. Vatan Partisi, MHP, Saadet Partisi, CHP, İYİ Parti savaşa destek verdiklerini ilan ettiler. Savaşı "milli mesele" diye pazar-

layan sermayenin bu siyasal temsilcileri, AKP'nin savaş suçuna ortak oldular.

Medyadaki besleme tetikçiler, gazeteci kılıklı yandaşlar, yalaka kalemşorlar takımı "uyumlu bir koro" gibi savaş tamtamlarını çalmaya başladılar. Utanıp sıkılmadan "barış"tan dem vuran, "askerlerimiz burnu kanamasın diye dua ediyoruz" diye vaaz veren bu riyakârlar, sermaye iktidarının "medya taburu"ndan başka bir şey olmadıklarını birkez daha kanıtladılar.

Zaman kaybetmeden sahneye çıkan asalak kapitalistlerin TÜSİAD, TOBB, TÜMSİAD gibi örgütleri de savaşa desteklerini ilan ettiler. Moderninden Ortaçağ zihniyetlisine kadar tüm kapitalistlerin AKP saldırganlığı arkasında saf tutmaları, işgal savaşının hangi sınıflar adına yapıldığını tüm açıklığıyla gözler önüne seriyor.

Savaşa destek ilan eden bir başka kurum ise Diyanet İşleri Başkanlığı oldu. Kirli ellerini çocukların bedenine kadar uzatan bu yozlaşmış kurum işgalcilikçe destek ilan ederek, camilerde savaş hutbeleri okutarak sermaye iktidarının aparatından başka bir şey olmadığını bir kez daha teyit etmiştir.

Kapitalist sömürü ve yağmadan beslenen bu asalakların, emek düşmanlığında mutabık olan bu güçlerin işgalci savaşa destek vermeleri işçi sınıfının dikatinden kaçmamalıdır. Bütün onurlu işçi ve emekçiler, emek düşmanı koalisyonun desteklediği savaşın hangi sınıfa hizmet ettiğini bilmeli, ona göre tutum belirlemelidirler.

EMEKÇİLER SAVAŞI DA FATURASINI DA REDDETMEKTEDİR!

Emperyalist efendilerinden icazet alan AKP şeflerinin saraylarından savaş ilan etmeleri kolay. Savaşlardan beslenen silah tekelleri, kasalarını doldurmayla hazırlanıyor. Tetikçi beslemeler ise, işgal savaşını meşrulaştırmak için çırpınarak efendilerine yaranma yarışındalar. Oysa sermaye sınıfının sefil çıkarları için bu kirli savaşı başlatan iktidar halklar

arasına düşmanlık tohumları ekmeye çalışıyor, Kürt halkı başta olmak üzere bütün bölge halklarını tehdit ediyor.

Komşu halklara saldıran din bezirganı iktidar, içeride de işçi sınıfına, emekçilere, ezilenlere, muhaliflere hücum ediyor. Malta, Man vb. adalarda on milyonlarca dolar istifleyenler, fitilini ateşledikleri işgalci savaşın faturasını işçi sınıfı ve emekçilerin sırtına yıkmaya çalışacaklar. Hem cepheye emekçi çocuklarını telef edip ailelerini "şehit" diye avutmaya çalışacaklar hem hak gasplarıyla, grev yasaklarıyla, zamlarla, işsizlikle, yoksullukla, sefaletle savaşın faturasını işçilerin, emekçilerin sırtına yıkacaklar.

Sömürgeci ataları Osmanlı'ya özenen bu iktidar, savaş makinesini harekete geçirerek, Ortadoğu'nun yağmasından pay alma derindedir. Buna dayanarak, sarısalan saltanatlarını tahkim etmeye, tek adam diktasını kalıcı hale getirmeye çalışıyorlar. Bu gözü dönmüştük, bu saldırganlık, bu zorbalık onların "fitratlarında" var. Çünkü onlar, organik bir parçası oldukları sömürücü, asalak sınıfları temsil ediyorlar.

Açık ki, AKP iktidarı faturayı emekçilere ödeyebilmek için işsizliği, yoksulluğu, sömürüyü, baskıyı, yasakları daha da ağırlaştırarak. Emekçiler arasına nifak tohumları ekecek, birliğini ve mücadele azmini felç edip kaba köleliğe mahkum etmeye çalışacaklar.

İşçi sınıfı ve emekçiler bu yayılmacı/işgalci savaşı reddetmeli, savaş propagandalarına itibar etmemeli, riyakarların aldatmacalarına kanmamalıdır. Unutulmamalıdır ki savaşa karşı çıkmanın etkili yollarından biri de faturayı ödemeyi reddetmektir. İşçi sınıfı ve emekçiler kenetlenip mücadele ederek, iktidarın dayattığı bu kirli oyunu bozabilirler. Bunun için bütün onurlu emekçiler şovenizme karşı halkların kardeşliğini, baskıya karşı direnişi, hak gasplarına karşı fiili-meşru mücadeleyi, sefaletle karşı insanca çalışma, insanca yaşama taleplerini yükseltmelidirler.

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı: 2018/04 * 26 Ocak 2018 * Fiyatı: 1 TL

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ersin Özdemir

EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yayın türü: Süreli Yaygın

Yönetim Adresi: EKSEN YAYINCILIK
Meşrutiyet Mah. Kodaman Sk. No: 111/15
Şişli / İstanbul

Tlf. No: (0212) 621 74 52 - 0536 285 73 25
e-mail: info@kizilbayrak.net
twitter: @kizilbayraknet
www.kizilbayrak13.net

Baskı: SM Matbaacılık - Çobançeşme Mahallesi Sanayi Cad. Altay Sk. No: 10 A Blok - Yenibosna / İSTANBUL

OHAL'de sömürüye ve baskıya devam!

OHAL 6. kez uzatıldı. 15 Temmuz darbe girişiminin ardından sadece 3 ay süreliğine ve "FETÖ" bahanesiyle hayata geçirildiği söylenen OHAL'in, geride kalan 1,5 yıl içerisinde asıl amacının hiç de söylendiği gibi olmadığını gösteren birçok uygulamasına tanık olduk. Toplumsal yaşamdaki baskıları arttıran OHAL; gerek işçi sınıfına, gerekse Kürt halkına, devrimci, ilerici güçlere yönelik devlet terörünün bir kılıfı haline geldi.

Vaktiyle doksanlı yılların "beyaz Toroslu", "faili meşhur" cinayetlerine, kaçırıp kaybetmelere, Kürt halkının yerleşim yerlerinin yakılıp yıkılmasına, buraların adeta bir toplu mezarlar coğrafyası haline gelmesini sağlayan dönemin OHAL'ini kaldırmakla övünen Erdoğan, bu defa OHAL'in mimarı olmakla övünmektedir. Hatta sermaye sınıfının saldırılarının bir başka hedefi olan işçi sınıfına yönelik saldırıları gerekçelendirirken, OHAL'in işçi grevlerinin yasaklanması için çıkarıldığını itiraf etmekten de kaçınmamıştır. Böylece OHAL uygulamalarına sözde karşı çıkan TÜSİAD gibi sermaye kuruluşlarına da 'işçi grevlerini OHAL nedeniyle birlikte yasaklayıp, sizlerin çıkarılarını koruduğumuzda neden sesiniz çıkmamıştır' diyerek haklı bir sitemde de bulunmaktadır.

Onlarca işçi grevinin OHAL nedeniyle yasaklandığı, çıkarılan KHK'lar ile kamu emekçilerinin çalışma haklarının elinden alındığı, topluma dayatılan dinci, gerici uygulamaların OHAL güvencesine alındığı, temel hak ve özgürlüklerin gasp edildiği, toplantı, eylem ve açıklama hakkının emekçilerin elinden alındığı, kendilerini ifade etmek için sokağa çıkmak isteyenlerin devlet terörüyle karşılaştığı OHAL rejimi ile güvence altına alınan sermaye sınıfının ve Erdoğan AKP'sinin saltanatı olmuştur.

Yaratılan baskı ortamı ile 90'lı yılların karanlığı hayata geçirilmiş, yine 12 Eylül faşizmi ile hesaplaşıldığı yalanını uzun bir

Sermaye devletinin hayata geçireceği saldırılar için demokratik hak ve özgürlüklerin zaten güdük, sınırlı olduğu olağan koşullar bile yeterli gelmemektedir. Sosyal yıkım saldırılarını devlet terörü ile birlikte aynı oranda arttıran OHAL'in fırsat bilinmesinin nedeni işte bunlardır.

süre kullananlar, bu coğrafyada yaşayanlara 12 Eylül askeri faşist cuntasının bile hayata geçirmeye cesaret edemediği baskı ve yasakları yaşattır. Öyle ki, görevden alınan ve tutuklanan öğretmen sayısı 15 Temmuz darbesini gerçekleştirdiğini iddia ettikleri tutuklu asker sayısını bile kat be kat geçmiştir. Öyle tuhaf bir durum ortaya çıkmıştır ki, sanki darbe girişimini eğitim emekçileri yapmıştır.

Uzatılan OHAL'in bundan sonra ne işe yarayacağını elbette son bir buçuk yıldır yaşananlar fazlasıyla göstermektedir. Ancak yaratılan baskı ortamına, savaş koşullarının yarattığı şovenizm zehrine rağmen bir başka sosyal gerçeklik Erdoğan AKP'sinin korkusunu arttırmaktadır. On milyonlarca insanı daha da yoksullaştırarak sermaye politikalarını hayata geçi-

renler yolsuzluk batağına batmaktadır. Emekçilere "din, iman, vatan, millet" sömürsü yapanlar, kestikleri vergilerle hayatı daha da çekilmez hale getirmekte ama vergi kaçırmak için de her fırsatı kullanmaktadır. Yine kendileri savaşın rantını yerken bedelini de emekçilere ödetmektedir.

Yaklaşan MESS sözleşmeleri nedeniyle yine OHAL'i fırsat bilip on binlerce metal işçisinin grevini ve hak alma mücadelesini yasaklamayı düşünmektedirler. İşçi sınıfına yönelik hak gaspları ve yoksullaştırma saldırısını olağan koşullarda hayata geçirmeye cesaret edemeyenler için OHAL bir imkan olarak değerlendirilmiş ve değerlendirilmeye devam edilecektir.

Hatırlanırsa işçi sınıfına yönelik kapsamlı yıkım saldırılarının yaşandığı

zaman dilimi hiç olağan zamanlar olmamıştır. 24 Ocak Kararlarını hayata geçirmek için 12 Eylül'e ihtiyaç duyulmuş, '89 Bahar Eylemleri'yle başlayan ve Zonguldak madencilerinin yüz bin kişilik büyük Ankara yürüyüşüyle doruğa ulaşan işçi sınıfının eylem dalgası ancak Körfez Savaşı bahane edilerek engellenebilmiş, yine 5 Nisan Ekonomi Paketi '90'lı yılların karanlığında OHAL koşullarında hayata geçirilmiştir.

Tüm bunlar bile göstermektedir ki, sermaye devletinin hayata geçireceği saldırılar için demokratik hak ve özgürlüklerin zaten güdük, sınırlı olduğu olağan koşullar bile yeterli gelmemektedir. Sosyal yıkım saldırılarını devlet terörü ile birlikte aynı oranda arttıran OHAL'in fırsat bilinmesinin nedeni işte bunlardır.

Efrin saldırısı ülke içinde de sürdürülüyor

Sermaye devletinin Efrin'e havadan ve karadan saldırıları süresince, içeride de baskı, zorbalık ve polis devleti uygulamalarına hız verildi.

Çeşitli illerin başsavcılıkları tarafından Efrin saldırısıyla ilgili yapılan sosyal medya paylaşımlarına ilişkin başlatılan soruşturmalar kapsamında birçok ilde, içlerinde yazar, avukat ve gazetecilerin de olduğu 150'den fazla kişi gözaltına alınarak onlarcası tutuklandı.

Erdoğan'ın saldırıya karşı sokağa çıkanları "Güvenlik güçlerimiz sizin boynunuzdadır" diyerek tehdit etmesinin ardından gerçek-

leştirilen eylemler polis terörünün hedefi oldu. 21 Ocak günü İstanbul'da Avcılar ve Kadıköy'de saldırıyı protesto etmek isteyenlere saldıran polis, toplanmaya dahi izin vermeden gözaltı yaptı. Kadıköy'de gözaltına alınan 13 kişiden 11'i daha sonra tutuklandı. İzmir'de polis dayatmaları ve tehditlerle eylem engellenirken Ankara'da yapılmak istenen eylemler de polisin biber gazlı saldırısına maruz kaldı.

Öte yandan saldırı bahanesiyle Ankara, Kocaeli ve Mardin'de her türlü eylem ve etkinlik süresiz olarak yasaklandı. Ankara ve

Kocaeli valiliklerince yapılan açıklamalarda aynı ifadelerin kullanılması dikkat çekerken, açık ve kapalı alanlardaki tüm eylem ve etkinliklerin "Zeytin Dalı Harekatı" süresince izne bağlanarak yasaklandığı ifade edildi. Mardin Valiliği ise getirdikleri yasağın "OHAL süresince" olduğunu açıkladı.

Öte yandan sermaye devletinin başbakanı Binali Yıldırım tarafından medyaya verilen 15 maddelik "tavsiye" listesi ile de gerçekler manipüle edilmeye çalışılıyor, medya tek ses halinde işçi ve emekçilerin işgal girişimine yedeklenmesini sağlamaya çalışıyor.

Tek tip saldırısına karşı topyekûn direniş!

Türk sermaye devletinin 12 Eylül darbesinden beri hayata geçirmeye çalıştığı ancak direniş duvarına çarpan Tek Tip Elbise (TTE) saldırısını şimdi de tek dil, tek din, tek bayrak anlayışına bağlı bir tek adam diktası kurmaya çalışan Erdoğan AKP'si deniyor. Dinci-gerici iktidar, bir Fethullahçı çete tutuklusunun "Hero" (kahraman) yazılı tişörtünü bahane ederek, -12 Eylül faşist darbesinden alınır sermaye düzeninin yaklaşık 40 yıldır uğraştığı bu isteğini gerçekleştirmek istiyor.

Aralık ayında yayımlanan 696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki tüm tutuklu ve hükümlülerin mahkemeye tek tip elbise ile getirileceği belirtiliyor ve somut uygulamasına bir ay içinde başlanacağı ifade ediliyordu. Daha bir ay geçmeden hapisanelerden zaten OHAL ile iyice artan hak ihlalleri ve işkence uygulamalarının TTE dayatması ile daha da yoğunlaştığı haberleri gelmeye başladı. Zindanlardan gelen haberler arasında koğuşların basıldığı, gardiyanlar tarafından tutsakların tehdit edildiği vb. saldırılar yer alıyor. Ayrıca çıplak arama işkencesinin de TTE bahane edilerek her fırsatta uygulandığı söyleniyor. Kıyafet sınırlamasının genişletildiği, TTE tartışmalarından önce alınan birçok giysinin artık alınmadığı, tutsak yakınları tarafından açıklandı.

Tek tip saldırısı devlet tarafından uygulanmaya başlanmışken, devrimci tutsaklar da bu saldırıya boyun eğmeyeceklerini, tek tip elbise giymeyeceklerini

açıkladılar. Kadın tutsaklar gerekirse duşurma salonlarında çıplak kalacaklarını ancak devletin dayattığı kıyafetleri giymeyeceklerini beyan ettiler. İzmir'deki Şakran Hapishanesi ve Tekirdağ 2 No'lu F Tipi'nde DHKP-C dava tutsakları 10 Ocak'ta bir haftalık süreli dönüşümlü açlık grevine başladılar. Ayrıca Tekirdağ F Tipi Hapishanesi'nden devrimci tutsaklar, "Hücre cezaları, iletişim cezaları, kitap ve gazete verilmemesi, mektuplardaki sansürler gibi bir dizi keyfi uygulamaların sonuncusu olan tek tip elbise dayatmasıyla aslolan başta devrimci tutsakları teslim almak ve toplumda baskı, korku tırmandırmak istenmektedir. Bizler şimdiye kadar bu uygulamaları kabul etmedik ve asla kabul etmeyeceğiz. Bu saldırıya karşı slogan atma ve kapılara vurma eylemleri gerçekleştiriyoruz. Tek tip kaldırılana kadar eylemlerimiz farklı şekillerde sürecektir, devrimci iradeyi teslim alamadılar, alamayacaklar!" açıklamasında bulunarak, bu saldırıya direneceklerini açıkladılar. Diyarbakır D

Tipi Yüksek Güvenlikli Hapishanesi'nde de PKK dava tutsakları TTE dayatmasını, Abdullah Öcalan'a uygulanan tecrit ile birleştirerek 1 aylık görüşe çıkmama eylemi yapıyorlar.

Tutsaklar bu saldırıya içeride çeşitli eylem biçimleri ile karşı koyarken ve tek tip kalkana kadar farklı yöntemlerle direneceklerini açıklarken, 16 Ocak'ta da İstanbul'da Tek Tip Elbise Karşıtı Koordinasyon kuruldu. 44 kurumun imzacısı olduğu koordinasyon, kuruluşunu deklare etmek için İstanbul Barosu'nda düzenlediği basın toplantısında bu uygulamanın 12 Eylül'ün mirası olduğunu ifade etti. Basın toplantısında konuşan İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi Başkanı Av. Gülseren Yoleri, 1984 Ölüm Orucu Direnişi'ni de hatırlatarak "Mücadelenin mahpuslar üzerine bırakılmaması gerekiyor" dedi. Ayrıca hapisanelerde olası bir saldırı durumunda kriz masası ve hapisaneler özgülünde görev alacak avukat ekiplerinin oluşturulması çalışmasının olduğunu söyledi.

İç ve dış politikada iyice sıkışan; ekonomik, sosyal ve siyasal bir kriz içinde olan Türk sermaye devleti ve dümenindeki Erdoğan AKP'si, çıkışın yolunu gericiği arttırmak, baskı ve zorbalık politikalarını yoğunlaştırmakta arıyor. Ülkede demokrasi kırıntısı namına hiçbir şeyin kalmaması, her türlü hak ve özgürlüğün yok edilmesi ve son olarak TTE saldırısı bunu gösteriyor. 19 Aralık Katliamı öncesi Ecevit'in "içeriye teslim alamadan, dışarıya teslim alamayız" sözleri gösteriyor ki toplumun en ileri unsurları olan devrimcilere ve devrimci tutsaklara yapılan bu saldırı aslında toplumun tümünü hedef alan bir saldırıdır. TTE saldırısına karşı konulurken de bu bakışla hareket edilmeli ve sadece içerideki direnişin destekçisi değil, tersine dışarıda da direnişin öznesi olmak gerekmektedir. Toplumu din afyonuyla edilgenleştiren, iradesizleştiren, işçi ve emekçileri bir torba kömür, bir paket makarnaya muhtaç ederek onursuzlaştırmaya çalışanla; tek tip elbise uygulamasını hayata geçirerek devrimci tutsakları kimliksizleştirmeye çalışan aynı sermaye iktidardır. Tüm toplum kesimlerine bu saldırının anlamı, amacı ve hedefini teşhir etmek ve tepkiyi/direnişi örgütlemek gerekmektedir.

Topluma giydirilmek istenen deli gömleğini de tutsaklara dayatılan tek tip elbiseyi de parçalamanın yolu dışarıda yaygın, etkili, örgütlü, militan faaliyet ve direnişten geçmektedir.

Tekirdağ F Tipi Hapishanesi'nde bulunan Türkiye Komünist İşçi Partisi (TKİP) Dava Tutacağı Onur Kara'nın ailesiyle hapisanelerde artan baskı ve tek tip uygulaması üzerine konuştuk.

Son dönemde ciddi hak gaspları yaşandığını belirten aile "Son dönemde ciddi sorunlar yaşıyoruz, mektuplar ulaştırılmıyor, kıyafetler verilmiyor, sık sık görüş, iletişim yasağı geliyor. Gönderdiği mektuplar ise insanların eline ulaşmıyor, yayın ve kitap yasakları geldi. Tutsakları tamamiyle sosyal yaşamdan soyutlamaya, yalnızlaştırılmaya çalışıyorlar" dedi.

Çocuklarının sürgün sevgile, yaşadıkları kent olan Ankara'dan Tekirdağ'a getirildiğini belirten aile görüşlerin kendileri için bir eziyete dönüştürüldüğünü söyleyerek şöyle devam etti:

"Kendi isteği dışında Ankara'dan Tekirdağ'a sürüldüler. Ankara'da hemen

"Mektuplar, kıyafetler verilmiyor; sürekli görüş ve iletişim yasakları var"

hemen her hafta görüşe giderken şimdi hem maddi, hem de manevi açıdan eziyet oluyor, zorluk yaşıyoruz. 14 saat yollarda geçiyor, beklemesi de cabası. Kapalı görüşlere yol uzunluğu sebebiyle gelemiyoruz. Ayda bir açık görüşe geliyoruz, o da görüş cezası yoksa bir saat açık görüşe giriyoruz. Bir dizi aramalardan geçip görüşüyoruz. Kimi zaman bekletiyorlar."

"AÇIK GÖRÜŞTE NE KADAR KALDIĞIMIZ MUAMMA"

Saat yasağıyla açık görüşte ne kadar zaman geçirdiklerini bilemediklerini belirten aile; "Açık görüşlerde yiyecek getiriliyorlardı, onları engellediler. Duvar

saati vardı onu kaldırdılar, çocukların kol saati vardı onu da yasakladılar uzun zamandır, şimdi ne kadar kalıp kalmadığımızı bilemiyoruz. Önceden tam bir saati kullanabiliyorduk fakat şimdi tamamiyle muamma oldu" aktarımında bulundu.

"DÜZENLİ OLARAK HABER ALAMIYORUZ"

Mektup, görüş ve telefon yasakları konusunda ise ailenin aktarımı şu şekilde:

"Onur, arkadaşlarının gönderdiği çeşitli mektuplara ulaşamadığını söylüyor. Çoğu zaman cevap bile vermiyorlar. En son gönderilen bir mektubun içindeki iki sayfanın birini verip diğerini ise ema-

netçiye verdiklerini söylemişler. Oradan sorumlu kişiye sorduk hiçbir şeyden haberi yok! Yani kural yok, merci yok, şikayet dilekçelerine cevap yok. Telefon yasakları geldiği zaman haber alamıyoruz. Örneğin yakın zamanda 2 ay haber alamadık. Yanı sıra görüş yasağı da eklenince daha kötü oluyor. Dolayısıyla düzenli olarak haber alamıyoruz."

"YENİ KIYAFET ALINMAMASI TEK TİPİ ZORUNLU KILMANIN ÖN SÜRECİ"

Tek tip elbise saldırısına ilişkin ise aile şunları dile getirdi:

"Tek tip kıyafetin insan onuruna aykırı olduğunu düşünüyoruz ve giyilmesi de karşıyız. Tek tipin ön hazırlığı olarak kıyafetleri sınırlandırmaya gittiler. Şimdi en son açıklamalarında eskiyene dek yeni kıyafet almıyoruz dediler. Bu da gösteriyor ki tek tipi zorunlu kılmanın ön süreci işletiliyor."

Metal işçileri grev aşamasında!

Gerici atmosferi dağıtmak ve kazanmak için görev başına!

On binlerce işçiyi kapsayan Metal Grup TİS sürecinde grev aşamasına gelinmiş bulunuluyor. Yetkili üç sendika ile MESS arasında süren TİS görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine uyuşmazlık zabıtları tutulmuştu. Arabulucu aşamasının da geride kalmasıyla grev kararları alındı. Geçtiğimiz günlerde tüm sendikalar 2 Şubat'ta greve çıkacaklarını açıkladılar.

METAL FIRTINA'YI YARATAN KOŞULLAR YERLİ YERİNDE DURUYOR!

Ardı arkası kesilmeyen ekonomik ve sosyal saldırıların büyük bir yıkıma uğrattığı metal işçilerine yıllardır ağır koşullarda çalışma ve yaşama dayatılıyor. Metal Fırtına tam da böylesi bir tablonun ürünü, yıllardır biriken öfkenin dışavurumu olarak yaşandı. Bunda, Türk Metal'in ihanet şeceresi, her sözleşmede patronların çıkarları doğrultusunda oynadığı uğursuz rolün önemli bir payı oldu. Metal işçileri onlarca fabrikada günleri bulan direnişlerinde MESS dayatmalarına ve sendikal ihanet şebekelerine karşı mücadele verdiler.

Ancak metal işçilerinin bilinç ve örgütlülük düzeyinin sınırları, hedeflere ulaşmak konusunda uzun soluklu bir mücadelenin örülebilmesinin önüne geçti. Bilinç planında yılların biriktirdiği önyargılar, gerici propagandanın sersemlettiği algılar, bütün bunların sonucu olarak işçilerin örgütlülüğünün zayıflığı bu güçlü mücadeleyi bir yere kadar getirebilirdi, öyle de oldu. Fakat eylemler, direnişler, sendikadan istifa süreci önemli deneyim ve dersler yarattı. Bugün Metal Fırtına'yı ortaya çıkartan ekonomik, sosyal dinamikler yerli yerinde duruyor. Üstüne daha da ağırlaşan çalışma ve yaşam koşulları tablosu eklenmiş durumda. İşbirlikçi, ihanetçi sendikal anlayışların işçileri oyalama ve aldatmaya dönük adımlarının yoğunlaştığı bu süreç, mevcut tabloya karşı öfkenin bilinmesi, ihtiyaç ve taleplerin artması, bunların 2017 TİS süreci ekseninde hedeflere bağlanmasıyla ilerledi.

TEPKİ VE BEKLENTİNİN ARTTIĞI TİS SÜRECİ!

Böylesi bir tabloyla karşılanan TİS süreci, metal fabrikalarının hareketlendiği, deyim yerindeyse kaynayan kazana döndüğü bir süreç olarak ilerledi. En başından Türk Metal'in satış gündeme almasını engelleyen bu hareketlilik süreci,

MESS'e ve Türk Metal'e öfkenin arttığı, "bu son şans" uyarılarının sıklıkla vurgulandığı dönem oldu. TİS taslaklarının hazırlanmasından TİS görüşmelerine, kararlı bir mücadeleye uygun bir örgütsel ve ruhsal hazırlık üç sendikanın da gündeminde değildi. Türk Metal'in böyle bir sorununun olmadığı ve Çelik-İş'in etkisizliği biliniyor. Birleşik Metal İş yönetimi ise, bir dizi ileri söylemi dillendirse de, buna uygun bir hazırlık, bakış ve iradede, mücadelenin ihtiyaçlarına yanıt üretebilecek bir refleksten uzak.

Tek başına "kararlı mücadele mesajları"nın metal işçisini kazanıma götürmeyeceği açık. Soluklu bir hazırlık, buna uygun örgütlenme, örgütlülüğü tabana yayma, işçinin tabandan iradesini açığa çıkartacak, söz ve karar hakkını eline alacak ve bütün bunları bütünleyen grev hedefli bir çaba olmazsa olmaz. Grevin yasaklanma ihtimali aylar öncesinden biliniyor, buna uygun bir çabanın olmaması yukarıda ifade ettiklerimizi sadece doğruluyor.

Artık grev aşamasına gelindi, fabrikalara grev kararları asıldı. TİS sürecini buraya kadar getiren metal işçilerinin basıncı, istemleri ve hareketliliği olduğunu bir kez daha vurgulayalım. Şu ana kadar bir satışın gerçekleşmemiş olması, Metal Fırtına ve ardından güçlenen mücadele potansiyeli sayesinde. Türk Metal kara durumu nasıl idare edeceğini düşünüyor, satış nasıl gerçekleştireceğini hesaplamaya çalışıyor. Birleşik Metal İş yönetimi de yine tabanın basıncı ile buraya kadar gelmiş, grev yasaklanırsa tanımayacağını açıklıyor. Hedefi, TİS sürecini, "boyun eğdiler" dedirtmeden, ama "bu süreçte imzalanabilecek en iyi sözleşmeyi imzaladık" söylemine sarılabileceği bir tablo ile noktalamak.

METAL İŞÇİLERİ GERİCİ-ŞOVEN PROPAGANDANIN HEDEFİNDE!

Efrîn'e yönelik girişilen savaş, bugün Türkiye'nin temel gündemi durumunda. Dahası sermaye düzeni Efrîn ile birlikte tek ses olmuş durumda. Burjuva partilerinden medyasına, sermaye örgütlerinden sarı sendikalarına kadar hemen herkes bu savaş sürecini, kardeş halklara dönük düşmanca söylemler ile yoğun bir gerici-şoven propagandanın malzemesi haline getirdiler. Açlık ve sefalet koşullarında yaşayan milyonlarca işçi ve emekçi bu yolla sersemletilmeye, gerici politikaların eklentisi haline getirilmeye, dahası açlığı ve sefaleti unutturularak "milli duyguları" körüklenmeye çalışılıyor.

Türk Metal bu süreci kendisi için bulunmaz bir nimet olarak değerlendiriyor. Daha baştan ifade edilen "ülkemiz bu haldeyken" tekerlemeleri eşliğinde gerici koroya destek verirken, satışın gereksinini güçlendirmeye çalışıyor. Grev tarihini açıklarken, MESS'e neredeyse yalvaran, grev yasağı geldiğinde kılını dahi kıpırdatmayacağını açıktan ifade eden sendika başkanı, Türk Metal'in bakışını, durduğu yeri özetliyor. Son olarak savaş gereksinisiyle sokak eylemlerini durdurmaları, 2 Şubat olarak açıkladıkları tarihte tüm fabrikalar değil de onar gün arayla dört parça halinde greve çıkma açıklaması, planlı ve organize bir satışın kapıda olduğunu gösteriyor.

Ülke de, bir bütün olarak işçi sınıfı da önemli bir dönemden geçiyor. Sermaye düzeninin tüm kurumlarıyla giriştiği gerici-şoven propaganda süreci işçi ve emekçileri teslim almayı hedefliyor. Bir yanda kardeş halklara düşmanlaşma artarken, diğer yanda ekonomik, sosyal hakların tırpanlanması, yoksulluk ve sefalet gerçeği, kölece çalışma koşulları "fedakarlık" yaygarası ile perdelenmeye

çalışılıyor.

METAL İŞÇİSİ KENDİ GÜCÜNE YASLANARAK İLERLEMELİDİR!

Grev aşamasında bulunan metal işçilerinin mücadelesi ve göstereceği direnç böylesi bir süreçte çok daha özel bir önem taşıyor. Toplumun tek ses haline getirilmek istendiği, baskı ve zorbalığın arttığı bu süreçte, yaratılan gerici-şoven atmosferin zehiri ancak işçi sınıfının kendi konumu ve talepleri ekseninde girişeceği mücadele ile aşılabılır. Savaş ve saldırganlığa, OHAL'e, grev yasaklarına yanıt ancak bu zeminde verilebilir, toplumu kuşatan boğucu atmosfer dağıtılabılır.

Metal işçileri böylesi kritik bir evrede greve ilerliyor. Başarmak için kendi birliğine ve gücüne yaslanmak zorunda. Karşılarında her an satış sözleşmelerini imzalamak için fırsat kollayan sendika ağaları, bir kez daha patronların imdadına yetişecek olan AKP'nin grev yasağı, Efrîn hareketi üzerinden estirilen gerici-kirli şoven propaganda var. Metal işçileri bilinç ve örgütlülük planında zayıf bir durumda. Yılların biriktirdiği hoşnutsuzluk güçlü bir mücadele potansiyelini mayalasa da, sermaye düzeninin, sendikal ihanet şebekelerinin kuşatmasını yarıp çıkabilecek fabrika birliklerinin, fabrikalar arası mücadeleyi ortaklaştıracak zeminlerin zayıflığı en büyük açmaz durumunda.

Bu koşullarda öncü-devrimci metal işçilerine büyük bir sorumluluk düşüyor. Metal işçilerinin baskı ve yasaklara, satışa, şoven propagandaya teslim olup olmaması öncü işçilerin gerçekleştireceği müdahaleye bağlı. Bu müdahalenin etkisini güçlendirecek güçlü bir mücadele potansiyeli mevcut, ancak açığa çıkartılmaya ve örgütlenmeye ihtiyacı var. Örgütlenme ve bilinç planındaki zayıflık ciddi bir sorun olsa da, yaşamsal ihtiyaçların mayaladığı zemin hareket alanını genişletiyor. Bu süreçte metal işçilerinin greve çıkması, hem işçi sınıfının mücadelesine yeni bir ivme katacak hem de bilinç ve örgütlülük planında yaşanan zayıflığın aşılabileceği atmosferi ortaya çıkaracaktır. Fabrikalardan yansıyan mücadele kararlılığı bunun ifadesidir. Ortak mücadele eğilimi, grev yasaklarına duyulan tepki ve yakıcı hale gelen talepler, içinden geçilen dönemi tersine çevirebilmenin imkanlarını, yüklenilmesi gereken alanı gösteriyor.

“Ya hep birlikte aydınlığa koşacağız ya da bu barbarlığa teslim olacağız!”

Pakkens fabrikasında çalışırken örgütlenme mücadelesi verdiği için işten çıkarılan ve fabrika önünde direnişe başlayan Ahmet Nurhak Erbay'la işten atılma ve direniş süreci üzerine konuştu.

- 7 yıldır çalıştığınız Pakkens Valf'te geçtiğimiz hafta işten atıldınız. Süreci anlatır mısınız?

- Pakkens'te 7. yılına girmiştim ki hiç bir gerekçe gösterilmeden bir telefonla iş akdim feshedildi. Pakkens'te bu süreç nasıl işledi, anlatmaya çalışacağım. Yedi yıl önce işe girdiğimde fabrika bugünkü baskıcı yönetim anlayışından uzaktı. Önce fabrikanın kuruluşuna hizmet etmiş eski kalifiye kurucu kadro, fabrika yönetimi tarafından temizlendi. Yeni, genç ve deneyimsiz bir kadro oluşturuldu. Üretimdeki arkadaşlara daha önce sorun olmayan şeyler sorun edilmeye başlandı. Tutanak tutma girişimi ile arkadaşlar yıldırılmaya çalışıldı. Mesaiye gelmedin, sigara içtin, yemeğe 1-2 dakika erken çıktın (zil ile saat arasında zaten 2-3 dakika fark var), abdest aldın, sayı baskısı ile işçi arkadaşları rekabet içine sokup biraz geri kaldın vb. gerekçelerle tutanak tutuldu.

Bana da keyfi bir şekilde tutanak tutuldu. Daha önceleri ailenizden biri (1. derece) hastalandığında onu hastaneye götürdüğünüzü ve gelemeyeceğinizi haber vermeniz yeterdi. Bir Pazar gecesi gece vardiyasına gideceğim, oğlumun bademcik sorunu olduğundan sürekli o dönemde hastanelerdeyiz. Oğlum ateşlendi ve hastaneye kaldırdık, sabah 04.00'e kadar hastanede kaldık. Vardiyadaki arkadaşım durumu bildirdim ve işe gitmedim. Diğer gece işe gittiğimde kalite ofisinde masada hakkımda yazılmış tutanağı gördüm. Tutanakta “haber vermeden işe gelmediğim” yazıyordu. İnanamadım, arkadaşım “söylemedin mi” diye sordum, “haberleri var” dedi, ama yine de yazmışlar. O an yönetimin iyi niyetli olmadığını anladım ve çok içerledim. Sonra buna benzer davranışlar başka arkadaşlara da yapıldı.

Her yıl çalışanlara yıllık 270 saat mesaiye kalacağını taahhüt eden mesai taahhütnameyi zorunlu bir şeymiş gibi imzalatılırdı. Bundan 4 yıl önceki taahhütnameyi ilk ben imzalamayı reddedince büyük tepki topladım. Yönetimden her amir “imzalamak zorundasın” diyor ve yalan söylüyordu. Ben de bunun hukuk mantığı dışında olduğunu, bir şey zorunluysa zaten imzaya sunulmasına gerek olmadığını söyledim. En son fabrika müdürü Önder Özcan'ın yanına çı-

karıldım. Müdür “imzalamazsan seninle uğraşırım” diye beni tehdit etti, ben yine de imzalamadım. Bu tür mantıklı davranışlarım ve iş hukukuna olan ilgim arkadaşlar arasında bana karşı bir sempati ve güven yarattı. Bir o kadar da yönetimde bana bir soğuma oluştu. Ama biz işimizi hiç savsaklamadık.

Derken bundan iki yıl önce normalde iki vardiya çalışıyorduk. 08.00/17.50 gündüz vardiyası. 22.30/08.00 gece vardiyası. Gece vardiyası çalışması sekiz saati yasa gereği geçemeyeceğinden, bir arkadaşımı, iş akdini feshedip fabrikaya dava açtı ve kazandı haberi yeni geldi. Yani fabrikanın bizi yıllardır yasadışı çalıştırdığını da öğrenmiş olduk. Fabrika yönetiminin bu tahammülsüz davranışları bir huzursuzluk yaratıyordu. Biz de bu durumu aşmanın tek yolunun örgütlü mücadeleden geçmesi gerektiğini düşündük ve sendikalaşmaya karar verdik. Bazı eksiklikleri dile getiriyorduk, herkes var olan işçi temsilcilerinden memnun değildi. Çünkü bu kişiler amir vasfında idi ve kabaca mavi yaka arkadaşların, işçilerin sorunları pek umurlarında değildi.

En son 2017 Aralık ayında zam dönemi olduğundan bazı talepler belirledik. Bunlar

1. Asgari ücret +%10 zam,
2. Yılda üç ikramiyenin dörde çıkarılması,
3. Yılda bir erzak yardımının (ki bu da eskiden ikiydi bire düşürüldü) üçe çıkarılması,
4. Pazar mesailerinin %100 olması,
5. İşçi temsilcilerinin demokratik yollarla ve işçi oylarıyla belirlenmesi.

Taleplerimizi imzaya açtık ve %80'ler civarında işçi arkadaşların onayını aldık ve yönetime sunduk. Yönetim işçilerin

bu iradesini görmezden geldi ve sustu. Aynı dönemde ben de TOMİS genel merkez yönetimine seçilmiştim. Sonra imzaya açan ve imzayı yönetime teslim eden 2 üyemiz bir bahaneyle işten atıldı. En son da benim 12 Ocak 2018 tarihinde mesai bitiminden bir saat sonra telefonla hiçbir gerekçe bildirilmeden haber verilerek iş akdim sonlandırıldı.

- Sonrasında nasıl bir süreç yaşandı?

- Pakkens'te örgütlenme mücadelemize yapılan saldırıya hem şahsım hem de sendikam adına tutum aldık ve 15 Ocak 2018 Pazartesi günü 15.30 çıkışında fabrika önünde basın açıklaması yapacağımızı duyurduk. Ama basın yerine bizleri 50 kadar sivil polis karşıladı ve etrafımızı sararak bizi işçi arkadaşlardan yalıtırlar. Beni, eşimi ve basın açıklamasına desteğe gelen 2 arkadaşı gözaltına aldılar. 2. gün de tekrar polis tarafından rahatsız edildik. Servis çıkışını bekledik, ancak polis “gitseniz de gitmeseniz de gözaltına alacağım” tehditlerinde bulundu. 3. gün bizi bir şekilde ite kaka, sürükleyerek fabrikanın önünden uzaklaştırdılar. En son yine polisler müdahale etti ve tutanak tutularak oradan bırakıldık.

Bu süreçte şunu da görmüş olduk aslında... Polisler beni fabrika önünden ite kaka uzaklaştırırken bir polis şöyle dedi; “yanlış zaman.” Bu OHAL uygulamasının aslında sermayeye hizmet eden, emeğe karşı bir uygulama olduğunun itirafı gibiydi. OHAL gerekçe gösterilerek demokratik hakların önüne geçiliyor, demokratik taleplerin dile getirilmesi engelleniyor. Bu sayede de OHAL'in aslında biz emekçiler ve işçilere karşı bir uygulama olduğunu gayet net bir şekilde gördük ve yaşadık. Bunu bin kere söylesek belki an-

latamazdık.

Ayrıca, içeride benim hakkımda konuşmanın yasaklandığı, kesinlikle işten atılmam konusunda konuşulmayacağı işçilere telkin ediliyordu. Pakkens patronu, Pakkens işçilerinin örgütlenmesini engellemeye çalışırken, yasaları çiğniyor. Anayasanın 25. maddesi “herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir” diyor.

Şunu da belirteyim ki, şu süreçte, OHAL'in sermayenin hizmetinde olduğunu gördüğümüz gibi, medyanın da sermayeye hizmet ettiğini gördük. Yerel basın da direnişimiz karşısında yokmuş gibi davrandı. En ufak bir haber değeri görmedi.

- Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

- Pakkens'te bu tür uygulamaların ortadan kalkması ve daha insanca çalışma koşullarına erişebilmenin tek yolu örgütlü mücadeleden geçiyor. Bugün Pakkens'te sıkıntılıların en temel sebebi işçilerin örgütsüzlüğü. Patron örgütlü, işçiler örgütüz. İşletme büyüdükçe işçiler küçülüyor. Bunun önüne geçmenin tek yolu örgütlü mücadeleyi büyütme. Pakkens'te mücadelemiz çok yönlü olarak devam edecektir. Buradan Pakkens işçilerini ve tüm metal işçilerini, TOMİS'te örgütlenmeye çağırıyorum.

Son olarak şunu demek isterim ki, bizim Pakkens'te yaşadıklarımız ülkenin içinde bulunduğu durumun bir yansıması. Pakkens'te bir şeyler değişmeli ise ülkemizde de bir şeyler değişmeli. İşçi sınıfı bu prangayı kırmalı, mücadeleye el vermeli. Ya hep birlikte aydınlığa koşacağız ya da bu barbarlığa teslim olacağız.

“Yaşasın işçilerin birliği” diyorum ve teşekkür ediyorum.

Ocak zamlarında kazanmak için...

Birlik, mücadele, dayanışma!

Asgari ücretin belirlenmesinin ardından Ocak ayı zamları, tekstil ve dokuma işçilerinin de temel gündemlerinden birini oluşturmaktadır. Zira, sektörde azımsanmayacak sayıda asgari ücretin üzerinde ücret alan "vasıflı" işçi bulunmaktadır. Ancak son 2 yıl asgari ücrete yapılan zamlarla birlikte, eski işçilerle (ya da vasıflı işçiler) yeni işçiler arasında ücret makası neredeyse kapanmıştır. Dolayısıyla, "ek zam" talebi tekstil ve dokuma işçilerinin temel taleplerinden birini oluşturmaktadır. Ayrıca, sektörde ücretlerin toplu sözleşmede belirlendiği sendikali işyerlerinin sınırlı olması, Ocak ayında gündeme gelen yıllık zamları daha da önemli kılmaktadır.

2018 yılı için geçerli olacak ücretler Ocak ayı içinde belirlenecek fakat Şubat ayı ücretleri ile işçinin eline ulaşacak. Asgari ücretin 1.603 TL olarak belirlenmesinin ardından, tekstil patronları sıfır zam vermek için türlü gerekçeler sunuyorlar. Kriz, OHAL derken, son olarak Efrîn'e yönelik başlatılan haksız savaş ve işgal de gerekçe gösterilerek, milliyetçi histeriler ve vatanseverlik çağrıları ile işçilerden fedakarlık istenecektir.

NE YAPMALI, NASIL YAPMALI?

İşçi sınıfı ve sermaye arasında uzlaşmaz bir çelişki vardır. Kapitalistler, daha az işçiyle, daha fazla üretim yaparak, aynı zamanda ücretleri düşürerek, kar oranlarını arttırmaya çalışırlar. Kapitalizmin temel işleyiş yasasıdır bu... Bir tarafın kaybı, öbür tarafın kazancı anlamına gelir. Bu ilişkide belirleyici olan sınıf mücadelesinin kendisidir.

İşçi sınıfının kapitalistlere karşı 150 yılı aşkın mücadelesinde ücret sorunu önemli bir yer tutmuştur. İnsanca yaşanabilir çalışma koşulları ve ücretler için

mücadele, yani sömürüyü sınırlandırma mücadelesi, sömürüyü ortadan kaldırma mücadelesinin temel kaldırıcı olma devam etmektedir.

Bugün de, tekstil ve dokuma işçilerinin, insanca yaşamaya yetecek ücret isteği haklı ve meşrudur. Patronların yalan ve göz boyamaya dönük gerekçeleri asilsizdir ve hepsi de kapitalizmin yasalarına göre daha fazla kâr elde etmek içindir.

Ocak ayı zamlarında kazanmak için ilk koşul taleplerin netleştirilmesidir. Yaşam ve çalışma koşullarının ağırlaştığı, tüketim ürünlerine gelen zamlar asgari ücrete gelen zammın çoktan eridiği, açlık sınırının 1600 TL, yoksulluk sınırının 5000 TL olduğu yerde talebimiz, insanca yaşanacak bir ücret olmalıdır. Öyle ki, sektördeki başta Suriyeli olmak üzere göçmen işçileri esas alarak asgari ücretin altını dahi dayatmaya kalkan patronlara karşı bu dayatma kesinlikle reddedilmeli, insanca yaşanacak ücret talebinden ödün

verilmemelidir.

İkinci koşul ise, işyerlerinde tabanda birliklerin kurulmasıdır. Bireysel çözüm yolları reddedilmeli, ortak çözüm için tabanın söz ve karar sahibi olacağı birlikler yaratılmalıdır. Aynı zamanda işyerinde sağlanan birlikler, işçi sınıfının öz örgütleri olan sendikalarda örgütlenme hedefini de içermelidir.

Üçüncü koşul, fiili meşru mücadele hattının izlenmesidir. İşçi sınıfı, kendi gücünü mevcut yasalardan değil, tarihsel haklılığından alır. Taleplerin elde edilmesi için, eylemli süreçler işletilebilmeli, gerektiği koşullarda işçi sınıfının en temel silahı olan üretimden gelen güç kullanılmalı, iş bırakılmalıdır.

Bugün işçi sınıfının mücadelesinde OHAL temel bir engel haline gelmiştir. Öyle ki, hak arayan, greve çıkan, direnişe geçen her bir işçinin karşısına OHAL sopası çıkartılmaktadır. Nasıl ki işçi sınıfı, grev hakkını grev yaparak kazandıysa,

OHAL'i de direnerek ve mücadele ederek parçalayacaktır. Bir başka engel ise, savaş koşullarıdır. Geçtiğimiz günlerde Efrîn'e yönelik başlatılan savaş, işçi sınıfının mücadelesini baltalamak için kullanılacaktır. Efrîn'i hedef alan savaş, kardeş halkların öldürülmesine tutum almanın yanı sıra, faturanın çok yönlü olarak işçi ve emekçilere ödetilmesine karşı çıkmak için de reddedilmelidir. Bizim olmayan bu savaşın sınıf mücadelesini engellemesine izin verilmemelidir.

Ancak birliğini sağlayan, mücadele eden ve dayanışmasını güçlendiren tekstil ve dokuma işçileri kazanabilir. Ücretli kölelik düzeninde işçi sınıfı, sermayenin çok yönlü kuşatması altında yenilse bile, sömürüyü ortadan kaldırma mücadelesinde, bu yollarda verdiği mücadelede çelikleşir, sınıf bilincini kazanır ve güçlenir.

TEKSTİL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Metalde grev ve lokavt ilanı

MESS kapsamındaki fabrikalarda örgütlü sendikalar, işçilerin basıncı ile gerçekleştirdikleri eylemlerin ardından TİS sürecinde anlaşma sağlanamaması üzerine aldıkları grev kararının 2 Şubat'ta uygulanacağını açıkladılar. Ancak çok geçmeden MESS de işçilere lokavt sopasını gösterdi.

MESS'E UYARI EYİMLERİ

Türk Metal, 18 Ocak'ta kent meydanlarında eş zamanlı eylemler gerçekleştirirken Bursa'daki eylem saat 17.00'de Atatürk Stadı'nda gerçekleştirildi.

Aynı saatlerde İzmir'de de Menemen Cumhuriyet Meydanı'nda yapılan eylem İzmir Demir Çelik, Ege Çelik ve Habaş fabrika-

larından işçiler katılırken Konak'taki eylemde ise CMS, Aptiv (Delphi), Nemak, Ege Endüstri ve Ege Fren işçileri yer aldı.

Gebze Cumhuriyet Meydanı'ndaki eylem için işçiler servislerden indikleri noktalardan pankartlarıyla meydana yürüdüler. Ancak bu eylemlerden bir gün sonra Efrîn'e yönelik kirliliğe destek açıklaması yapan Türk Metal sokaklarda eylem yapmama kararı aldı.

18 Ocak'ta Birleşik Metal-İş ise Bilecik'te, Çelik-İş de örgütlü olduğu MMK Metalurji'de eylem gerçekleştirdi.

SENDİKALARDAN GREV, PATRONLARDAN LOKAVT KARARI

Pevrul Kavlak, 20 Ocak'taki Türk Metal

Sendikası Bursa 2 No'lu Şube 1. Olağan Genel Kurulu'nda konuşarak 2 Şubat itibarıyla greve çıkacaklarını ilan ederken dahi MESS'e, Erdoğan'a ve Binali Yıldırım'a uzlaşma çağrısı yaptı.

Birleşik Metal-İş Sendikası da 22 Ocak'ta Taksim'deki Golden Age Hotel'de yaptığı basın toplantısıyla 2 Şubat'ta greve çıkacaklarını duyurdu. Ertesi gün de grev ilanı, sendikaların yetkili olduğu fabrikalara eylemlerle asıldı.

23 Ocak'ta 16.00 vardiyasının çıkışında SCM ve Prysmian işçilerinin katılımıyla MESS'in kölelik dayatmalarına karşı Mudanya'da eylem gerçekleştirildi.

Ancak MESS patronları lokavt kararı alarak sendikaları 24 Ocak'ta görüşmeye çağırdı.

Erdoğan, işçi düşmanlığına devam ediyor!

Sermeyedarlar zenginliğine her geçen gün yeni zenginlikler katarken, işçi sınıfı ve toplumun alt kesimleri fakirleşme yolunda hızla ilerliyor. Özellikle AKP'nin hükümet olduğu yılların başından beri sermayedarlar ihya oldular. En büyük sermaye grupları bu nedenle AKP iktidarına hep şükranlarını sundu.

AKP, tüm burjuva düzen partileri gibi iktidara tutunmanın yolunun sermayeyi 'mutlu etmekten' geçtiğini biliyordu. Bu sebeplerle her koşulda sermayenin ihtiyaçlarını karşılamayı öncelikli hedefleri haline getirdiler. Tüm politikalarını buna göre dizayn ettiler. Taşeronlaştırma, sendikasıztırma, güvencesizleştirme, emeklilik yaşının yükseltilmesi, kiralık işçiliğin yasalaştırılması gibi işçi sınıfına yönelik kapsamlı saldırılar gerçekleştirdiler. Tüm bu saldırılar hayata geçerken bizzat AKP'nin şefi Erdoğan, topluma bunları kabullendirmek için çabaladı, vaatler savurdu.

Hayata geçirilmesi kolay olmayan bu saldırılar uygulamaya koyulurken Erdoğan, işçi sınıfını hep kandırdı. İşçilerin tüm talepleri evirilip-çevrilip işçilere saldırı olarak döndü. Her seçim döneminde oy için verilen sözler unutuldu, yeni hükümet programlarının hedefi hep emekçi sınıflara dönük hak gaspları oldu.

Yıllardır yalanla döndürülen bu çark artık işçiler ve toplum için sürdürülemez bir duruma gelmiştir. AKP şefi ise her gittiği yerde söylediği yalanlara karşı biriken öfke ile karşılaşılıyor. AKP'nin yeni seçim yatırımı olan "Taşerona kadro" aldatmacası tüm bu sebeplerden dolayı tepkilerle karşılaşılıyor. Öyle ki, AKP milletvekillerinin toplumun tepkisinden dolayı kendi

seçim sahalarına gidemediklerine dair şeflerine dert yandıkları söyleniyor.

Bu tepkilerden payını alanların başında ise Erdoğan geliyor. Gittiği her yerde işçilerin tepki ve talepleri ile karşılaşılıyor. Bugüne kadar yaptıkları ile işçi düşmanlığı tescillenmiş olan Erdoğan ve tayfası işçilerin bu çıkışlarına bir patron edası ile saldırıyor. Kadro isteyen işçilere "Ne kadrosu yahu, çalışıyorsunuz işte" diyen Erdoğan, son olarak taşeronluk düzenlemesini slogan atarak duyurmaya çalışan işçilere "Bu zamana kadar size ne anlattığınızı bilmiyorsunuz, anlamıyorsunuz" diyerek fırça attı.

Erdoğan'ın işçilere dönük bu tavrı yeni değildir. Yıllar önce Soma'da katledilen işçilerin ailelerine korumalarını saldırtan Erdoğan, yine başka bir madenci kenti olan Zonguldak'taki bir mitinginde "Bize slogan atmayın. Gidin onu başkasına yapın. Sloganvari şeylerle benim

sözümü kesmeyin biz en çok işçi alımını yaptık. Gidin bu sözleri fitne sokan kişilere söyleyin" sözleri ile azarladı.

Bizzat AKP'nin güdümündeki burjuva medya tarafından bugüne kadar hep arka plana itilen düşmanca tavır, bugün öfkesi biriken toplumun gözünde daha da görünür oldu. OHAL bahanesi ile işçi eylemlilikleri, grevleri hukuksuz bir biçimde yasaklanıp engellenirken, Erdoğan'ın sermaye çevrelerinin gerçekleştirdiği bir toplantıda "Biz OHAL'i iş dünyasının daha rahat çalışması için getirdik. İş dünyasında herhangi bir sıkıntınız, aksamanız var mı? Biz göreve geldiğimizde OHAL vardı. Şimdi grev tehdidi olan yere OHAL'den istifade izin vermiyoruz. Bunun için kullanıyoruz OHAL'i. Fotoğraf oldukça net." demesi işçilerin öfkesini tetikledi.

Referandumun ardından sermayenin demir yumruğuna dönüşen Erdoğan'ın

da dediği gibi "Bugüne kadar yaptıkları yapacaklarının teminatıdır." Bugüne kadar hep işçi düşmanlığı yaptılar, işçileri sermayedara mahkûm etmek için tüm imkânları kullandılar. Yasalara aykırı olduğu koşullarda ise fiili zorbalıkla sermayeye arka çıktılar. Metal işçisinin grevinin bugünden yasaklanmasına kesin gözü ile bakılmasının temel sebebi, AKP'nin ve onun şefi olan Erdoğan'ın tescilli işçi düşmanı politikalarıdır.

Bugün toplum nezdinde Erdoğan ve peşinde sürüklediği güruhun işçi düşmanlığı bundan sonra daha fazla tepki toplamaya devam edecektir. Zira yaratılmak istenen düzende kendilerini efendi belleyenler, işçilere ve toplumun alt kesimlerine "köle" muamelesi yapmayı sürdürecekler. İşçi sınıfı ise kendisine karşı sergilenen düşmanca tavırlardan ve bu tavrı sergileyenlere arka çıkanlardan hesabını soracaktır.

58 ayrı fabrikadan 3 ayrı sendikaya üye işçilerin ortak duyurusudur!

Bizler aşağıda adı geçen fabrikalardan metal işçileri olarak toplu sözleşme sürecine dair aşağıdaki hususları duyurmayı görev biliyoruz:

1. Mevcut taslaklardan kesinlikle geri adım atılmamalıdır. Zaten beklentilerimizi karşılamaktan uzak olan taslaklar, son zamlar, geçim koşullarının ağırlaşması ile birlikte kırmızı çizgi haline gelmiştir. (Yüzde 38 zam, 2 yıllık sözleşme ve diğerleri)

2. MESS'in dayatmalarını kesinlikle kabul etmiyoruz, pazarlık etmiyoruz, edilmesine de karşıyız!

3. Kazanmak için en büyük silahımız olan grev hakkımıza yönelik yasakları

Taleplerimizden geri adım yok, ortak grev, kazanıncaya kadar direniş!

kabul etmiyoruz, böyle bir yasağın yüz binlerce işçinin hayatıyla oynamak olduğunu biliyor, hükümeti uyarıyoruz.

4. Toplu sözleşme kapsamında tüm yetkili sendikalar, metal işçisinin kazanması için aynı gün greve başlamalı, grev yasağı gelirse yine hep birlikte grevi kazanıncaya kadar sürdürmelidir.

5. Toplu sözleşme hiçbir şekilde işçinin onayına sunulmadan kabul edilemez. Metal işçisine rağmen imzalanacak toplu sözleşmeleri tanımıyoruz.

6. Satış sözleşmelerini tanımayacağı, çöpe atmak için 2015'te olduğu gibi

ama bu kez hiç beklemeden direniş başlamakta kararlıyız.

7. Tüm işçi arkadaşlarımızı kazanmak için fabrikalarda ve fabrikalar arasında birliği sağlayarak sonuna kadar grev ve direniş götürülecek kurul ya da komiteler kurmaya çağırıyoruz.

8. Son olarak biz kazanırsak bütün işçi sınıfı kazanır, bunun için bütün işçi kardeşlerimizi yanımızda olmaya çağırıyoruz.

Oyak Renault, Tofaş, **Bosch**, Valeo, **Coşkunöz**, Borçelik, **Borusan**, AKA Otomotiv, **Delphi-Aptiv**, Tredin, **Maysan**

Mando, Beyçelik, **Matay**, Mako, **Teknik Malzeme**, SCM, Prysmian, **Ak Plas**, Akım Metal, **Zatel**, ZF Sachs, **Ocak Kalıp**, Aygaz, **Ferro** Döküm, Pimsa, **Kroman**, Sarkuysan, **Autoliv**, Cengiz Makine, **Yücel Boru**, Ford Yeniköy fabrikası, **Ford Gölcük fabrikası**, Ford Kartal fabrikası, **Ford İnönü fabrikası**, Magna, **Otokar**, Bolu Arçelik, **Beylikdüzü Arçelik**, Çayırova Arçelik, **Eskişehir Arçelik**, Çerçezköy Arçelik, **Federal Mogul Sapanca**, Federal Mogul İzmit, **MMK Metalurji İzmit**, ECA, **Manisa İndesit**, CMS, **Ege Çelik**, Habaş, İDÇ (İzmir Demir-Çelik), Mercedes-Benz Hoşdere, **Mercedes-Benz Aksaray**, MAN Ankara, **TürkTraktör** Ankara, B/S/H/, **Trakya Döküm**, Hema, **EGO**

Mesleki Eğitim Kurultayı Sonuç Bildirgesi

Devrimci bir sınıf hareketi için ileri!

Devrimci bir sınıf hareketi yaratma ihtiyacı ve hedefi kapsamında gündeme gelen Mesleki Eğitim Kurultayı başarıyla gerçekleşti. Farklı işkollarından işçiler, stajyerler, meslek lisesi ve MYO öğrencileri, lise ve üniversiteli gençliğin katıldığı kurultay bir dizi başlıkta anlamlı sunumlar ve tartışmalar gerçekleştirdi. Yürünmesi gereken yola ışık tutmaya çalıştı, kimi kararlar aldı.

Haftalar öncesinden başlayan kurultay çalışmaları, farklı bir dizi alanda oluşturulan hazırlık komiteleri aracılığıyla politik ve pratik bir hazırlığa konu edildi. Hazırlık komiteleri ile kurultay çalışmaları kolektif bir zemine kavuşturulmaya çalışıldı. Sınıf devrimcilerinin toplam birikiminin yön verdiği bir bakış ile bugünün ihtiyaçlarına yanıt üretmek için hazırlanan sunumlar/tebliğler, ayrıntılı tartışmaların ürünü olarak ortaya çıkartıldı.

Kurultay ön hazırlığı mesleki eğitimin gençlik ve sınıf mücadelesi açısından taşıdığı önemin yanı sıra, bu alanları devrimci sınıf mücadelesinin mevzileri haline getirebilmenin pratik ve politik sorunlarına yoğunlaşma süreci olarak yaşandı. Söz konusu yoğunlaşmanın bir diğer ayağı ise pratik mücadele ile bağı içerisinde değerlendirildi. Çalışma yürütülen alanların somutluğu üzerinden karşılaşılan sorun alanlarına, kurultay gündemi vesilesiyle, mesleki eğitim alanının özgünlüklerini de gözeten tarzda yaklaşıldı. Kurultay ön hazırlık dönemi bu kapsamıyla sadece bir tartışma süreci olarak değil, aynı zamanda pratik mücadelenin örgütlendiği, çıkan deneyimlerin kolektifleştirilmeye çalışıldığı bir süreç olarak yaşandı.

Mesleki Eğitim Kurultayı üç ayrı bölüm üzerinden gerçekleştirildi. İlk bölümde gençlik cephesinden mesleki eğitimin tartışıldığı, bu alanın sorunlarının, taleplerinin ve yönelimlerinin netleştirilmeye çalışıldığı başlıklar yer aldı. İkinci bölümde ise, mesleki eğitimin sınıf mücadelesi ile bağı, sermayenin yönelimleri, mücadele bakışı, hattı temel tartışma başlıkları olarak yerini aldı. Kurultayın son bölümü ise kürsünün katılımcılara bırakıldığı tartışma bölümü oldu. Sınıf ve gençlik cephesinden bu bölümde kurultayın ana gündemlerini güçlendiren, özgünleştiren anlamlı konuşmalar gerçekleştirildi.

***

Devrimci bir sınıf hareketi bakışı ve misyonu çerçevesinde anlamlandırdığımız Mesleki Eğitim Kurultayı'nı öncesi ve kurultay anı üzerinden maddeler halinde değerlendirmek gerekirse:

-Dünya ile birlikte Türkiye'nin içinden geçtiği çok yönlü kriz süreci, işçi sınıfının toplum çapında devrimci bir taraf olarak kendini ifade edebilmesini her zamankinden daha yakıcı bir ihtiyaç olarak ortaya koymaktadır. İşçi sınıfının devrimcileşmesi ise fabrikalarda, işkollarında yürütülecek devrimci sınıf çalışmasının güçlendirilmesi, sınıfın öncü unsurlarının devrimci politikaya kazanılabilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu aynı zamanda sermayenin ihtiyaç duyduğu iş gücü ihtiyacını karşılayan temel alanlar olarak mesleki eğitim alanını, bu alanda bulunan gençliği bütünlüklü olarak mücadelelenin bir parçası haline getirme çabası ile birleşmelidir. Mesleki eğitim alanı sınıfın devrimci geleceğini etkileyecek temel bir noktada bulunmaktadır.

-Son yıllarda gittikçe yoğunlaşan dönüşüm süreçleri, sermayenin ihtiyaçları ile tam uyumlu bir mesleki eğitim alanı yaratma çabası, yaşanan pratik bir dizi deneyimle birlikte düşünüldüğünde mesleki eğitim alanını sınıf mücadelesinin dolaysız bir parçası haline getirmekte, bu alanda bulunan genç güçleri bugünün ve geleceğin işçileri yapmaktadır.

-Kapitalist üretim sürecinin ihtiyaç duyduğu ucuz, nitelikli, kalifiye ve kendini sürekli yenileyebilen esneklikte işgücü bu alanlarda yaratılmak istenmektedir. Türkiye'nin genç nüfus potansiyelini bu temelde şekillendirme çabası temel hedef haline gelmektedir. Yerli ve yabancı sermaye için ucuz emek ordusu yaratma anlamına gelen bu dönüşüm, aynı zamanda kapitalizmin bakışı, değer yargıları ile yeni işçi kuşaklarını bilinç planında esir almayı içermektedir.

-Mesleki eğitim aracılığı ile atölyelerde, stajda kapitalist sömürü dışlıları arasında ucuzdan da ucuzu iş gücü olarak kullanılan gençler, giderek üretimin temel bileşenleri haline getirilmektedir. İşçi sınıfının esnek, güvencesiz koşullarda, her türlü sosyal haktan yoksun sefalet ücretlerine çalışmasının temel dayanaklarından birisi de mesleki eğitim alanı

üzerinden yaratılacak ucuz emek ordusu olarak görülmektedir. Yaygınlaşan çocuk emeği sömürüsü ise yine mesleki eğitim üzerinden perdelenmek, katmerli sömürü koşullarının önü açılmak istenmektedir.

-Eğitimin bir parçası olarak gerçekleşmesi gereken atölye ve staj süreçleri, olması gereken asıl kapsamından giderek daha da uzaklaşmakta, kapitalist üretimin ihtiyaçlarının şekil verdiği dizginli bir sömürü alanına dönüşmektedir. Okullarda atölyeler "piyasaya iş yapan fabrikalar" gibi işletilmekte, eğitim adı altında çoğu durumda ücretsiz işçilik yaygınlaşmaktadır. Staj süreci için gidilen fabrikalar ise her yıl üretim planlamalarını gelecek stajyerlere göre yapmaktadır. Kimi büyük fabrikalarda sayıları yüzlerle ifade edilen önemli bir iş gücü ortaya çıkartılmaktadır. Yine birçok fabrikada stajyerler üretimin temel bileşeni durumundadır ve neredeyse üretim bantlarını tek başlarına yürütmektedirler.

Buna sermayenin okullara, bölümlere yönelik sponsorluk anlaşmaları ile güvencelenmek istenilen stajyer işçilik gerçekliği eklenmektedir. Mesleki eğitim kurumları bu kapsamıyla giderek genelliğinden çıkartılarak sanayi bölgelerinin, tek tek fabrikaların ihtiyaç duyduğu iş gücünü yetiştirecek kurumlara dönüşmekte, buna uygun alanlara taşınmakta, içeriklendirilmektedir.

-Temel fabrikalar artık işe alma şartı olarak meslek okulu mezunu olmayı temel bir kriter olarak öne sürmektedir. Sermaye düzeninin kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerinde temel bir başlığı ifade eden mesleki eğitimin ağırlığı diğer eğitim kurumlarına oranla sistematik olarak arttırılmaya çalışılmaktadır.

-Sınıfa yönelik kapsamlı ekonomik, sosyal, siyasal saldırıların bir parçası olarak güvencesiz ve esnek çalışma yöntemleri sermaye için kullan-at işçiliğin yaygınlaşması anlamına geliyor. Taşeronluk yaygınlaşıyor. Bu ise fabrikalarda eski işçilerden çok genç işçilerin var olması,

sürekli bir dönüşüm yaşanması anlamına geliyor. Metal Fırtına'nın ardından yaşanan işçi kıyımı dalgası ve metal fabrikalarının bugün büyük bir bölümünün meslek okulu mezunu genç işçilerden oluşuyor olması ifade ettiklerimize güncel somut örnekler olarak verilebilir durumdadır.

-Mesleki eğitimin işçi sınıfının çalışma ve yaşam alanında tuttuğu bu kritik yer, bir dizi uygulamayla daha da belirgin hale getiriliyor. Bu tablo ise mesleki eğitim alanında bulunan gençliği sınıf mücadelesine pratik ve politik olarak kazanabilmenin önemini ortaya koyuyor. Sınıfın genç güçlerini kazanma çabası, esasta geleceği kazanma çabasıdır. Buna uygun bir yönelim, dikkat ve yoğunlaşmayla gündeme alınmayı, sınıf çalışmasının/mücadelesinin önemli bir yönü olarak değerlendirilmeyi fazlasıyla hak etmektedir. Dahası akan süreç ve gelişmeler bunu zorunlu bir ihtiyaç haline getirmektedir.

-Mesleki eğitim okullarında eğitim gören gençlik kitleleri daha okul sıralarında yoğun bir emek sömürüsüne maruz kalmalarının yanı sıra, eğitim alanında gündeme gelen saldırılardan da doğrudan etkilenmektedirler. Türkiye'de eğitimin var olan niteliksiz, anti-bilimsel, ezberci yanı sıra mesleki eğitim alanında daha katı gerçekler olarak karşımıza çıkmaktadır. Mesleki eğitimde okuyan öğrenciler var olduğu kadarıyla dahi genel eğitimden yoksun bırakılmaktadır. Üniversitede okuma hakkı daha baştan ellerinden alınmaktadır. Meslek dersleri nitelikli bir zeminde işin bütününe öğretilmediği, uygulamalı eğitimin pratik bir deneyim kazanma süreci olarak hayat bulduğu değil, sermayenin ihtiyaçları eklenmesinde, piyasa koşullarının şekillendirdiği, sömürü ilişkilerinin güçlendirilmesi ihtiyacına hizmet eden bir içeriktedir.

Tüm bu gerçeklerden hareketle, Kurultay'ımız aşağıdaki talepler üzerinden okulda, fabrikada ve sokakta mücadeleyi büyütme kararlılığı ortaya koymuştur:

- Staj sömürüsüne son!
- Niteliksiz staj eğitimine son!
- Dayak, taciz, küfür ve aşağılanmaya son!
- Kursuz, esnek çalışmaya son!
- Grev kırıcılığına hayır!
- Her alanda söz, yetki ve karar hakkı!
- Fabrikalarda stajyerlere örgütlenme hakkı!
- Stajyer işçilerin sendikalaşmaları önündeki engeller kaldırılmalı!
- Her türlü alan dışı çalıştırma ve an-

garyaya son!

-İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri alınsın, stajyer cinayetlerine son!

-Faşist disiplin yönetmeliklerine son!

-Patronların ve temsilcilerin not verme yetkisine son!

-Ortaçağ'dan kalma bir yarı-feodal uygulama olan çıraklık tasfiye edilsin!

-14 yaşından küçük çocukların çalıştırılması yasaklansın!

-14-18 yaş arası çocuklar için maddi üretim genel ve mesleki eğitimle birleştirilsin!

-16-18 yaş arası için 4 saatlik, 14-16 yaş arası için 3 saatlik iş günü!

-Meslek liseli stajyer işçilere 4 saatlik iş günü! Eşit işe eşit ücret!

-Meslek Yüksek Okul'lu stajyer işçiler için eşit işe eşit ücret!

-Atölyede ürettiklerimiz üzerinden döner sermayeye ayrılan pay eğitim alanına aktarılmalı. Döner sermaye denetlenebilir bir sisteme tabi tutulsun.

-18 yaş altı çıraklar eğitime yönlendirilmeli! 18 yaş üstü çıraklar kadroya alınmalı!

-İŞKUR İEP'li işçiler kadroya alınmalı ve İEP ortadan kaldırılmalı!

-Stajyer işçilere devlet tarafından sağlık sigortası değil, patron tarafından prime esas kazançlı sigorta!

-Ücretleri devlet değil, patronlar karşılamalı!

Ayrıca, gerçekleştirilen sunum ve tartışmaların ardından Kurultay'ımıza şu öneriler sunulmuş ve kabul görmüştür.

-Fabrika alanında stajyerlerin örgütlenmesi konusuna ağırlık verilmeli. Her fabrikanın temel örgütlülüğü olan komiteler, stajyerleri de kapsayacak bir bakışla hareket etmeli, bu yönlü alt komiteler oluşturulmalı.

-Fabrikada sendikalar örgütlülük varsa, muhakkak Stajyer Komisyonları kurulmalı. Stajyerlerin sendika hakkı için mücadele etmeli. Halihazırda bu zeminler mevcutsa bu gündemli kampanyalar örgütlemeli.

-Gençlik mücadelesi ile sınıf hareketinin keşiştiği mesleki eğitim alanı üzerinden, mücadele pratiği içerisinde ve somut özgünlüğünde koordinasyonlar geliştirmeli.

-Sınıf örgütleri (Sendikalar, birlikler, dernekler, işyeri komiteleri), çocuk ve genç emeğinin azgınca sömürülmesine karşı emeğin korunması kapsamında kampanyalar düzenlemeli.

-Önümüzdeki yıl, kurultay çalışmasının yarattığı deneyim ve pratik birikimle birlikte merkezi bir kurultay gerçekleştirilmeli.

-Kurultay bileşenleri süren direnişlerle eylemli bir dayanışma sergilemeli.

-Metal TİS'lerinde grev gündemi somut bir hal almış bulunuyor. Kurultayımız metal grevini selamlamalı ve pratik olarak metal işçileri ile dayanışma içerisine girmeli.

KURULTAY HAZIRLIK KOMİTESİ

23 Ocak 2018

Mesleki Eğitim Kurultayı tebliğlerinden...

Fabrika örgütlenmesi ve mesleki eğitim

Kapitalist sistemin işçi sınıfına yönelik saldırıları hız kesmeden devam ediyor. Düşük ücretler, güvencesiz çalışma, uzun çalışma saatleri, kıdem tazminatının gaspı, sendikal örgütlenmeye dönük saldırılar vb. işçi sınıfının önünde durmaktadır. Bu saldırılara örgütsüzleştirme ve sınıf bilincine yönelen ideolojik saldırılar eşlik etmektedir. Emeğine ve geleceğine sahip çıkmak isteyen işçi sınıfının tutması gereken yol, burjuvazinin karşısına örgütlü bir güç olarak çıkmaktır. Bu çerçevede işyerlerinde ve fabrikalarda kurulacak taban örgütlenmeleri önemli bir yerde durmaktadır. Emeğin korunması mücadelesi ve işçi sınıfının bilincinde yaratacağı ilerleme açısından taban örgütlenmelerinin (komiteler, meclisler, komisyonlar vb.) oynadığı rolü, sınıfın mücadele tarihine yazdığı deneyimler, son olarak Greif Direnişi ortaya koymuştur.

Devrimci öncü işçiler olarak, işçilerin fabrikalarda bölümlere dayanan komiteler üzerinden fabrika komiteleri oluşturarak mücadeleyi örgütlemeleri gerektiğini savunuyoruz. Fabrikada yaşanan ekonomik ve sosyal sorunlara karşı mücadelenin yanı sıra, fabrikadaki işçilerin devrimci sınıf bilincinin geliştirilmesinin de fabrika komitesinin görevleri arasında olduğunu söylüyoruz. Bu çerçevede, mesleki eğitim alanı ve örgütlenmesine ilişkin kimi vurgular yapmak istiyoruz.

Öncelikle, tanımladığımız komiteler fabrikadaki tüm işçilere seslenmek, kadrolu-taşeron, vasıflı-vasıfsız vb. ayrımlar yapmadan sınıfın ileri güçlerini çevresinde toplamak durumundadır. Komiteler cinsiyet, ırk, yaş, dil ayrımı yapmadan tüm işçilere açıktır. Fabrikadaki tüm işçilerin yaşadıkları sorunlar üzerinden onlara seslenir ve bu sorunlara dair politik-pratik mücadele hattı geliştirir. Kadın işçilerin, çocuk işçilerin, engelli işçilerin özgünleşen sorunlarını da bütünlüklü olarak ele alır, bu sorunlara ilişkin mücadelesini genel mücadele hattı ile ortaklaştırır.

Bu komitelerin fabrikalarda sayısı gün geçtikçe çoğalan çırak, aday çırak ve özellikle de stajyer işçilere dönük tutumu ne olmalıdır? İŞKUR üzerinden İşbaşı Eğitim Programları'na katılan arkadaşlarımızın sorunlarına ve örgütlenme ihtiyacına yaklaşımı ne olmalıdır?

Maddeleştirerek bu sorulara cevap verelim:

1) Fabrikalarda mesleki eğitim gören çırak, aday çırak ve stajyer işçiler fabrika

işçileri ile aynı sorunları yaşamaktadır. Fabrikadaki tüm sorunların muhatabı olan mesleki eğitim öğrencileri, işçi adayları olarak sınıfın bir parçasıdır. Fabrikada geçirdikleri süre ya da fabrikada kalıcı olup olmamaları üzerinden değil, sınıfın bir parçası oldukları gerçekliği üzerinden hareket edilmelidir. Dolayısıyla fabrika ve bölüm komitelerine alınmaları gerekmektedir.

2) Fabrika ve bölüm komitelerinde yer alıp almamalarından bağımsız olarak, mesleki eğitim gören öğrencilerin özgün sorunları çerçevesinde politikalar geliştirilmelidir. Fabrikasında mesleki eğitim gören öğrencilerin olduğu her fabrika komitesi ya da fabrika çalışmasının görevleri şunlardır:

a) Mesleki eğitim gören öğrencilerin fabrikada yaşadıkları sorunlar tespit edilmeli, bu doğrultuda talepler formüle edilmelidir. "Eşit işe eşit ücret", "sendikaya üye olma hakkı", "angaryaya son verilmesi", "mobbing ve baskının son bulması" vb. taleplerin yanı sıra fabrika örgülünde talepler formüle edilerek, mücadele hattı çıkarılmalıdır.

b) Mesleki eğitim gören öğrencilerin bu mücadelenin ana unsurları olmaları için çalışılmalıdır.

c) Mesleki eğitim gören öğrenciler ile işçiler arasındaki önyargıların kırılması ve bütünleşmenin sağlanması için eğitim çalışmaları yapılmalıdır.

3) Mesleki eğitim gören öğrencilere dönük bu yaklaşımın kısa ve uzun vadeli hedeflerinin olduğu gözetilmelidir. Kısa süreli çalışsalar da, fabrika çalışmasına katılan öğrenciler üzerinden söz konusu fabrikanın örgütlenme komitesi, mesleki eğitim alanının sorunları ve fabrika içindeki örgütlenmesi üzerine politik açıklığa ve pratik deneyime sahip olacaktır. Stajyer işçilerin örgütlenmesi, kritik anlarda onların grev kırıcı olarak kullanılmasının önüne geçecektir. Diğer yandan, mesleki

eğitim gören öğrenciler, fabrika çalışması içerisinde deneyim edinecek, sınıf bilinci kazanacaktır. Böylece onlara yönelik küçük yaşta edilgenleştirme politikası boşa düşürülecektir. Bu da toplamda işçi sınıfının kazanımıdır.

4) Fabrikalarımızda iş başı eğitim ve benzeri programlara katılan arkadaşlarımız, bizimle aynı işi yapmalarına rağmen, sadece kaza sigortası yapılarak ve İŞKUR'un düzensiz ücret ödemeleri ile çalıştırılıyorlar. Sendikaya üye olamayan bu arkadaşlarımızın sadece bir kısmı program sonrasında işe alınıyor. Yani arkadaşlarımız örgütsüz ve iş güvencesiz çalıştırılıyor. Bu açıdan, iş başı eğitimi alan arkadaşların temel talepleri, güvenliği, sigortalı çalışma ve sendikaya üye olma hakkı olmalıdır. Fabrika komitelerinin kapıları bu arkadaşlarımıza açık olmalı, sorunlarına yönelik politik-pratik mücadele hattı oluşturulmalıdır.

5) İş başı eğitim programları ile nitelikli ve ucuz iş gücü ihtiyacını karşılamayı hedefleyen sermaye cephesi, mesleki eğitimi özendirerek adımlar atıyor. Sadaka diyebileceğimiz çeşitli yardımlarla kendi amaçlarını maskeleyerek hedefliyor. Örneğin, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı, iş başı eğitim programlarına katılan kadın işçilere 400 TL kreş yardımı yapılacağını açıkladı. Bu adım, çocuk bakımı sorunu karşısında yükseltelen nitelikli, ücretsiz kreş talebini boşa düşürmeyi amaçlamaktadır. Kaldı ki bu, aynı fabrikada çalışan kadın işçileri de yardım alan ve almayan olarak ayırtacaktır. Fabrika komiteleri böylesi adımlara karşı işçi sınıfının birliğini, genel talep ve çıkarlarını savunmalı, sermaye cephesinin mesleki eğitim alanındaki saldırılarını teşhir ederek, sınıfın bilincini geliştirmelidir.

Son olarak, devrimci öncü işçiler olarak, mesleki eğitim gören tüm sınıf kardeşlerimize, sınıf kavgamızın saflarına "hoş geldiniz" diyoruz.

Rusya'da devrim ve pro

Rusya'da devrim ne bir rastlantıydı, ne de o dönemin marksistleri için öngörülemez bir gelişme oldu. Bu ülkede devrim uzun zamandır derinden derine mayalanıyordu. Daha geçen yüzyılın son çeyreğinde, Marks ve Engels, o günler için henüz çok sınırlı olan belirtilerden hareketle devrimin ağırlık merkezinin Doğu'ya, somut olarak Rusya'ya, kaydığını fark etmişlerdi. Komünist Manifesto'nun 1882 tarihli Rusça baskısına yazdıkları Önsöz'de, 1848-49 devrimi sırasında Avrupa gericiğinin kalesi olan Rusya'nın, artık "Avrupa'daki devrimci eylemin öncüsü durumunda" olduğunu dile getirdiler. 20. yüzyıla döndüğünde ise bu artık bariz bir olguydu. Dönemin en büyük teorik otoritesi sayılan Karl Kautsky, 1902 Mart'ında kaleme aldığı bir yazısında, "devrimci fikir ve eylemin ağırlık merkezinin gittikçe Slavlara doğru yer değiştirdiğini" kaydederek, bu olguyu tam bir kesinlikle dile getirmişti.

Beklenen devrim çok bekletmeden 1905'te bir "ilk prova" halinde patlak verdi ve Rus devriminin karakteri, aşamaları, sınıf güçleri, tarihsel gelişme çizgisi ve muhtemel uluslararası sonuçları üzerine süregelmekte olan tartışmalara yeni boyutlar ekledi. Kapitalist gelişme sürecine girmekle birlikte, geri ve yarı-feodal, otokratik ve yarı-asyai bu ülkede, Rusya'da, devrimin ilk aşamada burjuva demokratik bir karakter taşıyacağı üzerine marksistler arasında tam bir görüş birliği vardı. Fakat devrimin sınıf önderliği ve sınıf dinamikleri sorunu, ortaya Bolşevizm ve Menşevizm gibi sonradan Rusya devrim tarihine damgasını vuran iki temel akım çıkaracak kadar temelli bir görüş ayrılığı alanıydı. Devrimin ilk aşamadaki kaderi için yeterince canalcı bir önem taşıyan bu sorun, fakat hiç de bundan aşağı kalmayacak bir ölçüde, devrimin sonraki gelişme çizgisi ve uluslararası etkileri ve sonuçları bakımından da önem taşımaktaydı. Bu ikinci nokta, Ekim Devrimi'yle taçlanan Rus devriminin sonraki seyrini ve karşılaştığı sorunları anlamak bakımından, bugün bizim için özellikle önemlidir.

Bizzat Marks-Engels, aynı Önsöz'de, Rus devriminin, Batıdaki bir proleter devrimin "habercisi" olma ve tam da bu yolla kendisinin de bir proleter devrime dönüşme olasılığında söz ettiler. Kautsky ise, "Slavlar ve Devrim" başlıklı aynı

yazısında, "Batı'dan bunca devrimci girişkenlik edinmiş olan Rusya, belki şimdi, artık bu Batı için bir devrimci enerji kaynağı olmak yolundadır" demiş, muhtemel akıbeti ne olursa olsun, gündemdeki Rus devriminin, "bütün uygar dünyada toplumsal devrim filizlerini besleyeceği"ni, "onların daha çabuk ve daha güzel çiçek açmalarını sağlayacağı"ni eklemişti. Biraz fazla genel ve ihtiyatlı olmakla birlikte, Rus devriminin uluslararası etkilerine işaret etmek bakımından anlamlıydı bu sözler.

Aynı günlerde ve bu aynı konuda, Kautsky'nin yazısından bir ay önce yayınlanmış kitabında (Ne Yapmalı?), Lenin, çok daha cesur ve gelecekte kazanacağı tarihsel anlam bakımından oldukça çarpıcı bir görüş dile getiriyordu. "Tarih bizi şu anda herhangi bir ülkenin proleteryaasının karşı karşıya kaldığı bütün ivedi görevlerin en devrimcisi olan görevle karşı karşıya getirmiştir." Söz konusu olan, yalnızca Avrupa değil fakat artık Asya gericiğinin de en güçlü kalesi haline gelmiş Çarlığın yıkılmasıdır. Bu görevin üstesinden gelmek, "Rus proleteryaasını uluslararası proleteryanın devrimci öncüsü yapacaktır." Lenin sonradan tarihsel olaylar tarafından bir bütün olarak doğrulanan bu görüşünü, 1905'te patlak veren devrimin ilerleyişi içinde daha da geliştirdi.

Yenilgiye uğrayan 1905 devrimi, daha ilk aşamasında Rus devriminin bir işçi-köylü devrimi olarak gelişeceğini ve devrimin seyrine işçi sınıfının damgasını vuracağını bütün açıklığı ile göstermişti.

Muzaffer olması durumunda, böyle bir devrimin uluslararası sarsıntısı büyük olmakla kalmayacak, sonraki seyri ve kaderi, Avrupa'da sosyalist devrimin başlangıcı olup olmamasıyla sıkı sıkıya bağlı bulunacaktı. Muzaffer bir Rus siyasal (demokratik) devrimi, Avrupa'da bir sosyalist devrimle birleşmezse eğer, sosyalist aşamaya geçiş geçememesi bir yana, siyasal devrimin kazanımlarını korumakta bile zorlanacaktı. Lenin, 1905 Aralık Ayaklanması'ndan hemen sonra, "Devrimin Evreleri, Gelişme Çizgisi ve Olasılıkları" başlığı altında şunları yazmıştı:

"Eğer sosyalist Avrupa proleteryaası Rus proleteryaasının yardımına gelmezse, tek başına Rus proleteryaası için bu kavgaya, hemen hemen umutsuz olacaktır ve Rus proleteryaasının yenilgisi, Alman Devrimci Partisinin 1849-50 yıllarındaki ya da Fransız proleteryaasının 1871 yılındaki yenilgisi gibi kaçınılmaz olacaktır."

Bununla birlikte, tarih önceden kestirilmesi olanaksız bir kendine özgü seyir izledi. O günün devrimci liderleri için umulmadık bir anda patlak veren 1917 Şubat Devrimi, Rus devriminin izleyeceği somut seyrin öz bakımından değil ama biçim bakımından hayli farklı olacağını gösterdi. Emperyalist savaşın Avrupa'da ve Asya'da ağırlaştırdığı devrimci bunalım, emperyalist zincirin zayıf halkası Rusya'da devrime yol açmıştı. Devrim bir kez daha bir işçi ve köylü atılımı olarak patlak vermesine rağmen, işçi sınıfının bilinç ve örgütlenme düzeyinin zayıflığı ve devrimde küçük-burjuva toplumsal ve

siyasal ögenin ağırlığı, devrilen Çarlık'tan doğan iktidar boşluğunun burjuvazi tarafından doldurulmasıyla sonuçlanmıştı. Fakat devrim sürüyordu ve her şey, proleteryanın devrimin ilk evresinin kazanımlarını koruyarak, onu iktidarı kendi eline alacak yeni bir devrimle, bir proleter devrimle taçlandırıp taçlandıramasına bağlıydı.

Çarlığın devrilmesi, Rusya'da Şubat Devrimi, emperyalist savaşın Batı'da uygulanmadığı devrimci bunalımı derinleştirmiş, Lenin'in çok önceden öngördüğü gibi, Rus proleteryaasını uluslararası devrimci proleteryanın öncüsü haline getirmiş, fakat önceden umulanın aksine, Batı'da proleter devrime yol açmamıştı. Yeni durumda bu olasılık, artık tümüyle Rusya proleteryaasının devrimci iktidar atılımına, sürmekte olan Rus devriminin sosyalist bir aşamaya geçmesine bağlıydı. Lenin'in büyük bir görüş keskinliği ile çözümlediği gibi, başlayan devrimin ortaya çıkardığı yeni koşullar, Rusya proleteryaasının yoksul köylülüğe dayanarak iktidarı alabileceğini gösteriyordu. Bu yeni adımı atmak, yalnızca başlamış bulunan Rus devriminin kaderi bakımından değil, fakat çok daha önemli olarak, Avrupa devriminin kaderi bakımından hayati önemde görünüyordu. Rusya'da muzaffer bir proleter devrim Avrupa proleter devriminin başlangıcı olacaktır- yeni düşünce buydu.

Rusya devriminin kaderini ve çıkarlarını Avrupa devriminin kaderi ve çıkarlarıyla, dolayısıyla da dünya devriminin ka-

Proleter devrimin sorunları

H. Fırat

deri ve çıkarlarıyla sıkı bir ilişki içinde ele almak, o güne kadar Bolşevizmin temel bir ilkesi, en ayırdedici özelliği olagelmisti. Bu anlamda tarih, proleter enternasyonalizminin ruhuna ve ilkelerine uygun davranmada, Lenin önderliğindeki Bolşevik Partisi örneğini aşan yeni bir parti kaydetmiş değil henüz. Bununla kopmaz biçimde bağlı olarak, aynı şey, Ekim Devrimi'nin evrensel kimliği, enternasyonalist ilkeleri ve ruhu için de geçerlidir. Enternasyonalizmde Ekim Devrimi'ni aşmak bir yana, onun eteklerine yaklaşan bir yeni örnek bile yazık ki henüz yoktur dünya devrim tarihi içinde.

Rusya proletaryasını iktidar için harekete geçirirken, Bolşevikler için asıl sorun, hiç de sosyalist kuruluş için Rusya'da yeterli maddi ve kültürel koşulların olup-olmaması değildi. Bu, sosyal-şovenizmlerini, burjuvaziye uşaklık çizgisini, Marksizmin ekonomist-doktriner kaba bir yorumuyla maskelemek isteyen İkinci Enternasyonal teorisyenlerinin ve onların Rusya'daki uzantıları Menşeviklerin sosyalist devrim sorununu koyuş tarzı olabilirdi ancak. Rusya'nın geriliğinin, sosyalist kuruluş için az-çok yeterli maddi-kültürel koşullardan yoksunluğunun, belki de herkesten çok bizzat Lenin ve Bolşevikler farkındaydı. Fakat sorun kesinlikle bu değildi. Sorunlara proleter enternasyonalizminin ilkeleri, dolayısıyla dünya devriminin çıkarları açısından bakan Bolşevikler için, bütün sorun, emperyalist savaşın Batı'da ve Doğu'da olgunlaştırdığı devrimci bunalımı, uluslararası devrimci proletaryanın, bir bütün olarak dünya devriminin çıkarları doğrultusunda en iyi şekilde değerlendirebilmektir.

Kapitalist gelişmenin tekeli aşamasında ulusal ekonomileri birbirinden ayıran çitler yıkılmış, tek tek ülke ekonomileri tek bir kapitalist dünya ekonomisi zincirinin birer halkasına dönüşmüştü. Bu iktisadi temel üzerinde ve bizzat bunun ürünü olan emperyalist savaş sayesinde, devrimci bunalım, 1917 dünyasında genel bir nitelik arz ediyordu. Bununla birlikte, eşitsiz ekonomik ve politik gelişmenin doğal bir ifadesi olarak, olgunluk derecesi ve bir devrime dönüşme olanakları her ülkede aynı değildi. Zincir her yerde bir anda değil, öncelikle en zayıf halkadan kopabilirdi. Ama tam da bu gelişmenin gücü ve etkisi, uluslararası

bunalımı derinleştirecek, zincirin öteki halkalarında yeni kopmaları zorlayacak, bu olasılıkların gerçekleşmesi ölçüsünde, bir ülkede başlayan devrim dünya devrimine doğru zincirleme olarak genişleyebilecekti.

Şubat Devrimi en zayıf halkanın Rusya olduğunu somut ve pratik olarak göstermişti. Çarlığı devirmek, Rusya proletaryasını uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü haline getirmiş bulunmaktaydı. Tarihin Rusya proletaryasının önüne koyduğu yeni görev, emperyalist zincirin bu zayıf halkasında açığa çıkmış bulunan devrimci olanakları büyük bir cesaret ve inisiyatifle değerlendirmek, uluslararası sermaye cephesini bu halden kırmak, böylece dünya proleter devriminin yolunu açmaktı. Bu, uluslararası devrimci proletaryaya karşı yerine getirilmesi zorunlu bir görevdi. Bolşevikler soruna böyle baktılar. Sorunu asla bir ulusal sınırlılık, tecrit edilmişlik içinde düşünmediler. Marksizmin devrimci özünü ve proletarya enternasyonalizminin ilkelerine sadık kalındığı sürece, uluslararası bunalımın o günkü somut koşullarında, sorun kesinlikle başka türlü ele alınamazdı.

Fakat öte yandan, bu enternasyonalist bakış, aynı zamanda Rusya'da başlayan devrimin kendi iç gelişme dinamizmine ve çıkarlarına da bütünüyle uygundu. Mevcut devrimi bir proleter devrimle taçlandıramamak, onun mevcut tüm kazanımlarını da kaybetmek anlamına gelecekti. Proleter devrimiyle tamamlanmak bir zorunluluktan ziyade, Rosa Luksemburg, sonradan Ekim Devrimi'ni

değerlendirirken, bu zorunluluğu vurucu bir biçimde ifade etmiştir: "Rus ihtilalinin gerçek durumu birkaç ay sonra alternatifleriyle belirdi: Ya karşı devrimin zaferi ya da proletarya diktatörlüğü; ya Kaledin ya da Lenin."

Daha da önemlisi, kendi öz ihtiyaçları bakımından bir proleter devrimle taçlanması gereken Rusya devrimi, ancak tam da bu yolla Batı'da bir proleter devrimin başlangıcı olabilecekti. Zira ancak böylece geri Rusya'da sosyalizmin kuruluşu, zafer kazanmış Batı proletaryasının iktisadi ve kültürel yardımları sayesinde, az çok kolaylıkla gerçekleştirilebilecekti.

Dolayısıyla, Lenin'in önderliğindeki Bolşeviklerde, iki temel düşünce ve inanç iç içeydi. Bunlardan birincisi, Rusya proletaryasının sosyalist devrimi başarmaması durumunda uluslararası devrimci proletaryanın büyük bir tarihsel fırsatı kaçıracağı inancıydı. Bunu tamamlayan ikincisi ise, Avrupa'da sosyalist devrimle tamamlanamadığı sürece, Rusya gibi geri bir ülkede, sosyalist kuruluşu başarıyla gerçekleştirmek bir yana, iktidarı elde tutmanın bile hayli zor olacağı düşüncesi idi. "Rusya'daki ihtilal, geleceği bakımından, tamamen enternasyonal ihtilale bağlıydı... Rusya'da problem yalnızca ortaya konabilirdi, ama Rusya'da çözülemezdi?" Rosa Luksemburg'un Ekim Devrimi sonrasına ait bu sözleri, aynı zamanda devrim öncesinde taşınan genel inancın en iyi özeti idi.

Gelgelelim tarih, bir kez daha, kendi önceden kestirilmesi güç seyrini izledi. Öngörülerini ve umutları hem doğruladı,

hem boşa çıkardı. Olayların aldığı yön bakımından doğruladı, ulaşacağı umulan sonuçlar bakımından boşa çıkardı.

Rusya'da proletaryanın iktidarı ele geçirmesi, sosyalist Ekim Devrimi, çağ açıcı nitelikteki anlam ve önemini o günün olayları üzerindeki etkisiyle anında gösterdi. Batı'sıyla ve Doğu'suyla tüm dünya, bu muazzam olayın sarsıcı etkisi altına girdi. Emperyalist savaşın yol açtığı genel devrimci bunalım, yeni boyutlar kazandı. Çok geçmeden Avrupa'da devrimci çalkantılar başgösterdi. Almanya'da Kasım Devrimi (1918), öteki Avrupa ülkelerinde onu izleyen devrimci olaylar dizisi, Rusya'da bir sosyalist devrimin Avrupa'da sosyalist devrimlerin başlangıcı olacağı öngörüsünü, olayların niteliği ve aldığı yön bakımından doğrulamış oldu.

Ne var ki gündeme gelen tüm devrim girişimleri kısa zaman içinde yenilgiye uğradılar. Olayların seyri, Avrupa'da, emperyalist savaşla birlikte oluşan ve Ekim Devrimi'yle birlikte derinleşen devrimci bunalımın, yine de bir sosyalist devrimin zaferi için henüz yeterince olgunlaşmadığını, Avrupa burjuvazisi için durumun tümüyle ümitsiz bir aşamaya varmadığını, ve en önemlisi de, Avrupa proletaryasının İkinci Enternasyonal ihanetinin yarattığı tahribatın sonuçlarından henüz kurtulmadığını, başarılı bir iktidar atılımını gerçekleştirecek bir bilinç ve örgütlenme düzeyine henüz yeterince sahip olmadığını gösterdi. 1920'lerin daha başında, Avrupa'daki devrimci çalkantıların hızı kesilmiş, böylece Avrupa ve onunla bağlantılı olarak dünya devrimine ilişkin umutlar olaylar tarafından boşa çıkarıldı.

miş bulunmaktaydı. "Problem", büyük bir cüretle geri Rusya'da ortaya konmuş, ama "çözüm" alanı olarak düşünülen ileri Avrupa'ya ulaşmamış, Rusya'yla sınırlı kalakalmıştı. Bu tümüyle yeni ve beklenmedik bir durumdu.

Fakat olayların boşa çıkardığı yalnızca umutlar değildi. Aynı olaylar, öte yandan, eğer bir Avrupa devrimiyle birleşmeyi başaramazsa, geri Rusya'da proletaryanın iktidarı elde tutmayı başaramayacağına ilişkin belli-belirsiz korkuları da boşa çıkardı. İktidarı ele geçirmiş Rus proletaryası, onu elde tutmak için yıllarca süren bir iç savaş yürütmüş, beyaz orduların ve geniş çaplı bir emperyalist müdahalenin üstesinden gelmeyi başarmıştı. Proletaryanın iktidarı elde tutma kararlılığı, içte köylülükle başarılı ittifak, dışta uluslararası proletarya ve ezilen halkların siyasal ve manevi desteği, devrimci çalkantıların yarattığı objektif olanaklar, yanı sıra, savaş yorgunluğunun ve iç bölünmenin emperyalist müdahaleyi zayıflatan etkisi, tüm bunlar bir arada bu başarıyı olanaklı kılan etkenler toplamıydı.

Fakat tam da bu görkemli başarının kendisi, ortaya, tarih içinde ve dolayısıyla marksist teori için tümüyle yeni bir sorun çıkardı. Sanayi altyapısından büyük ölçüde yoksun geri ve yıkık bir ülkede, proletaryanın henüz zayıf, köylülüğün ise hala ezici bir çoğunluğu oluşturduğu bir toplumda, yeni bir uluslararası dalgaya kadar dayanmak, bunun için de sosyalist kuruluş sürecini kendi başına ve kendi küt olanaklarıyla başlatmak. Proletaryanın iktidarı öncelikle geri bir ülkede ele geçirmesi değilse bile, bu geri ülkede tek başına sosyalizme geçiş sürecine girmesi, teorinin o güne kadarki tüm kabulleriyle çelişkiydi. Fakat bu çelişki hiç de teorinin tutarsızlığından ya da yetersizliğinden değil, tarihsel sürecin izlediği seyirden kaynaklanmaktaydı. Teori ise bu tarihsel çelişkiyi anlamak, içermek, ortaya çıkardığı problemleri çözümlenmek sorunuyla yüz yüzedi.

Sanayi devriminin ortaya çıkardığı modern sanayi, daha 19. yüzyılda bir kapitalist dünya pazarı yaratmıştı. Kapitalizmin tekeli aşaması 20. yüzyıla geçişe denk geldi ve ortaya bir kapitalist dünya ekonomisi çıkardı. Tek tek ülke ekonomilerini çevreleyen ulusal çitlerin yıkılması, kapitalist dünya ekonomisi olgusu, marksist devrim teorisi için yeni ufuklar açtı. Lenin'in emperyalist savaşa eşlik eden teorik çabası, yeni tarihsel koşulların ortaya çıkardığı bir dizi soruna tam ya da kısmi açıklıklar getirdi. Bu Ekim Devrimi pratiği ile de birleşince, marksist devrim teorisinde büyük bir zenginleşme yaşandı.

Marks ve Engels proleter devrimi, kendi dönemlerinde kapitalizmin ege- men olduğu Avrupa coğrafyasıyla sınırlı düşünmekle birlikte, onu hiçbir zaman ulusal sınırlar içinde kendi kendine yeterli bir sorun olarak ele almış değillerdi. Avrupa'da modern sanayinin yarattığı

maddi temeller üzerinde az çok kısa zaman aralıklarıyla birbirini izleyecek kıtasal bir devrim bekliyorlardı. Daha 1847 yılında, modern sanayinin yarattığı uluslararası çerçeveyi tahlil eden Komünist Manifesto, "Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!" çağrısıyla biter. Bu şiar salt bir enternasyonalist dayanışma çağrısı olmaktan öte bir anlam taşımaktadır. Proleter devrimin uluslararası karakterini dile getirir.

Tekelci emperyalist aşamasında, kapitalizm, üretici güçlerin ulaştığı gelişme düzeyi sayesinde, artık bir dünya sistemi haline gelmiş bulunmaktaydı. Tek tek ülke ekonomileri bu gelişme aşamasında birbirine daha sıkı biçimde perçinlendi ve bir kapitalist dünya ekonomisi zinciri oluştu. Bu objektif temel üzerinde proleter devrimi dünya ölçüsünde bir sorun niteliği kazandı. Her zaman için enternasyonal olan karakteri daha açık görülebilir hale geldi. Yeni dönemde artık proleter devrim sorununu, öncesi ve sonrasıyla, ön koşulları, başarısı ve sonraki akibetiyle, şu veya bu ülkenin sınırları içinde kendi kendine yeter bir sorun olarak düşünmek olanaksızlaştı.

Fakat öte yandan, bu aynı koşullar, dünya ekonomisi olgusunda ifadesini bulan bu yeni maddi temeller, bir başka gerçeği de daha açık görülebilir hale getirdi. Kapitalizmin mutlak bir yasası olan eşitsiz ekonomik ve politik gelişmenin bir sonucu olarak, proleter devrimin, öncelikle birkaç, ya da hatta yalnızca bir tek kapitalist ülkede zafere ulaşabilmesi olanaklıydı. Doğal olarak, bu ülke ya da ülkeler, kapitalizmin en çok geliştiği ülkeler değil de, gelişme düzeyinden bağımsız olarak, sistemin çelişkilerinin en çok yoğunlaştığı ve yumaklaştığı, dünya kapitalist zincirinin devrim için en çok olgunlaşmış bulunduğu halkaları olacaktı. Bu durumda, proleter devrim, şu veya bu ülkede burjuvazinin devrilmesi ve iktidarın o ülke proletaryası tarafından ele geçirilmesi olarak gerçekleşse bile, yine de bu eylemin kendisi esas olarak enternasyonal karakter taşıyacaktı. Zira söz konusu olan, bir tek ekonomik olgu haline gelmiş bulunan uluslararası sermaye cephesinin ya da aynı anlama gelmek üzere dünya kapitalist zincirinin, en zayıf halkasından (ya da halkalarından) kırılmasıdır.

Dolayısıyla, her gerçek proleter devrim, gerek olanakları gerekse güçlükleri bakımından, artık kesinlikle ulusal bir çerçeveye sığmaz, sığdırılmaz. Proleter devrimin gerçekleştiği halkada açığa çıkan, hiç de yalnızca ilgili ülkelerin burjuvazisinin zayıflığı değildir. Fakat gerçekte, ilkinin zaten doğal olarak içeren, kapitalist dünya sisteminin genel zayıflığı olacaktır. Bu zayıflık, kendini devrimin gerçekleştiği ülke ya da ülkelerde en yoğun biçimle ortaya koymuştur, söz konusu olan yalnızca budur. Zayıf halkanın zincirin tümünü zorlaması, bir ya da birkaç ülkede patlak veren proleter devrimin öteki ül-

kelere yayılması olanağı da, bu aynı maddi temeller üzerinde yükselir.

Lenin'in savaş dönemi teorik çabaları bu sonuçları açıkça, ya da içinden çıkarılması hiç de güç olmayan bir dinamik durum olarak içerir. Rusya'da devrim ve bunun Ekim Devrimi'yle taçlanması, bu teorik sonuçları hem pratik olarak doğruladı, hem de kendi pratiği ile zenginleştirdi. Eğer buna rağmen Ekim Devrimi'ni çok geçmeden izleyecek bir genel dünya devrimi görüşü birkaç yıl için çok kuvvetli bir umut olarak taşınabiliyorsa, bu o dönemde, emperyalist dünya savaşının derinleştirdiği ve olgunlaştırdığı devrimci bunalımın dünya ölçüsünde genelleşmiş karakteriyle sıkı sıkıya ilişkililiydi ve bu çerçeve bütünüyle doğaldı da.

Fakat yine de o günkü teorik kavrayış içinde beklenmedik olan iki yeni olgu vardı. İlki, Rusya gibi kapitalist gelişme düzeyi bakımından hayli geri bir ülkede başlayan devrimin Avrupa'ya yayılması durumunda bile proletaryanın iktidarı elde tutmayı başarması; ve ikincisi, ilkinden de önemli olarak, yalnız kalan böyle geri bir ülkede sosyalizme geçişin gündeme gelmesiydi. Birincisi dört yıllık zorlu bir iç savaşın ardından gerçekleşmişti ve hiç değilse o gün için gerçek bir olguydu artık. Fakat ikincisi, o günden geleceğe uzanan ve muazzam güçlüklerle karakterize olan bir "sorun"du hâlâ.

O güne dek marksist teori, yüksek bir tarihsel soyutlama düzeyinde ve haklı olarak, sosyalizmi, kapitalist gelişmenin yarattığı yeterli maddi ve kültürel temeller üzerinde yükselen yeni bir toplum düzeni olarak ele almaktaydı. Kapitalist gelişmenin ortaya çıkardığı dev üretici güçler, üretime toplumsal bir karakter kazandırmış ve toplumsal zenginliği, sınıfları ortadan kaldırmayı hem olanaklı hem zorunlu kılacak bir düzeye ulaştırmıştı. Bunun önündeki biricik engel burjuvazinin mülkiyet tekeli ve bu tekelin koruyucu güvencesi olan burjuva sınıf iktidarı idi. Proletarya devrimle bu sınıf iktidarını devirecek, böylece burjuvazinin mülkiyet tekeli parçalayacak, üretim araçlarını ve toplumsal zenginlikleri tüm toplumun mülkü haline getirecekti. Bu ise yalnızca üretici güçlerin özgürce gelişmesinin önünü açmakla kalmayacak, üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti temeli üzerinde, zenginliklerin tüm toplumun hizmetine sunulmasını da olanaklı kılacaktı. Kuşkusuz yeni düzen bir süre için, içinden çıktığı eski toplumun izlerini taşıyacak, ondan miras aldığı bazı kötü- lüklere katlanacaktı. Fakat bir geçiş devleti olan proletarya diktatörlüğü altında ve sosyalist kuruluş süreci içinde, bu izleri toplumsal yaşamın tüm alanlarından adım adım temizleyerek, bu tarihsel geçiş sürecinin sonunda, birleşmiş üreticilerin özgürlüğe ve eşitliğe dayalı toplumuna, komünizme ulaşacaktı.

Geniş bir tarihsel çerçevede ve yüksek bir teorik soyutlama olarak bu ele alınışın bilimsel değerinden ve doğruluğun-

dan bugün de hiçbir kuşku duyulamaz. Fakat bu ele alınışta doğal olarak ne bir tek ülke düşünülmemekte, ne de kapitalizmin önsel olarak hazırladığı varsayılan maddi ve kültürel temelden yoksunluk hesaba katılmaktadır. Oysa tarih sosyalizme geçiş sorununu tam da böylesi koşullarda gündeme getirmiş bulunmaktaydı. Rusya proletaryası burjuvaziyi devirmiş, siyasal iktidarı ele geçirmişti. Ne var ki, yalnızlığı bir yana, devirdiği burjuvaziden sosyalist kuruluşa geçiş için asgari yeterlilikte bir iktisadi ve kültürel miras da devralmış değildi. Öncelikle yapılması gereken, yeni iktidar koşulları altında bunu yaratmaktır. Bu ise yepyeni bir sorundu. Tarih içinde ve teori için. Toplum içindeki varlığı bakımından son derece güçsüz bir işçi sınıfının önceden öngörülmesi olanaksız böyle bir sorunla yüz yüze kalması, muazzam boyutlarda ve önemde bir güçlüğün ifadesiydi. Yalnız kaldığı andan itibaren Ekim Devrimi'nin sonraki gelişimini, daha dar anlamda ise Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluş özelliklerini, bu tarihsel güçlük belirlemiştir.

Tarihin sonraki seyri, ilk olarak Rusya'da gündeme gelen bu güçlüğün, sosyalizme geçmek için öncelikle onun maddi ve kültürel koşullarını yaratmak zorunluluğu, hiç de istisnai bir durum olmadığını gösterdi. Tersine, ülkeler ve uluslar arasında büyük gelişim dengesizlikleriyle karakterize olan emperyalizm koşulları içinde, dünya devrim sürecinin gelişme seyrinin ortaya çıkardığı yaygın bir terslik olduğu görüldü. Bu olgu, emperyalizm çağında proleter devrim sorununun kazandığı bir yeni özelliği çıkarıyor ortaya.

Ekim Devrimi'yle başlayan tarihsel deneyim, siyasal iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi anlamında proleter devriminin önkoşulları ile, bu iktidar altında toplumun yeni temeller üzerinde biçimlendirilmesi (sosyalist kuruluş) anlamında proletarya devriminin önkoşullarının, birbirlerinden tümüyle ayrı olmamakla birlikte, iki farklı durum olduğunu gösterdi. 20. yüzyıl tarihi, başarılı örneklerini henüz kaydetmemiş olmakla birlikte, bu iki durumu birbirine yaklaştırmak anlamında bir ölçüde üst üste geldiği durumlara da tanık oldu. Almanya'da 1918-1919 Devrimi buna bir örnektir. Bununla birlikte, Alman devriminin yenilgisi, sosyalist kuruluş için az çok elverişli iktisadi-kültürel koşullara sahip bu ülkede, proletaryanın iktidarı ele geçirmesi için yeterli koşulların oluşmadığını ortaya koyarak, arada yine de bir mesafe bulunduğunu da gösterdi. 1917 Rusya'sı ise aynı soruna tersinden bir örnek oldu. Şubat Devrimi Rusya'da proletaryanın iktidarı ele geçirmesi için koşulları hızla olgunlaştırdı. Fakat Rusya sosyalist inşanın maddi-kültürel koşulları bakımından son derece geri bir ülkeydi. Daha önce de belirtildiği gibi, bu gerçeğin başından itibaren farkında olan Bol-

şevikler, iki durum arasındaki mesafeyi, Rusya'da proletarya devriminin ateşleyeceği Avrupa sosyalist devrimi ile aşmayı umuyorlardı. Tarihin terslikleri tam da bu beklentinin boşa çıkmasıyla başlamış oldu.

Genel olarak ele alındığında, emperyalizm aşamasına geçişle birlikte artık iktisadi bir bütün oluşturan kapitalist dünya sistemi, objektif temelleri bakımından proleter devrim için bir bütün olarak olgunlaşmış bulunmaktaydı. Ne var ki, deneyimin de ortaya koyduğu gibi ve eşitsiz gelişmenin bir sonucu olarak, proleter devrime başlamanın siyasal olanakları ile, onu sosyalist kuruluş halinde devam ettirmenin iktisadi-kültürel olanakları, kapitalist dünya zincirinin farklı halkalarında büyük dengesizlikler gösterebilmektedir. Eşitsiz gelişme yasası kendini, sosyalist kuruluş için gerekli maddi ve kültürel olanakların büyük ölçüde gelişmiş kapitalist ülkelerde birikmelerinde; emperyalist zincirin parçalanarak iktidarın ele geçirilmesi olanaklarının ise, daha çok geri ya da nispeten geri kapitalist ülkelerde oluşmasında ortaya koymaktadır. Bu ayırım mutlak olmamakla birlikte, 20. yüzyıl deneyiminin yaygın olarak kanıtlandığı bir eğilimdir.

Bu eğilimi kapitalist dünya sisteminin bütünsel yapısından ve emperyalist niteliğinden ayrı düşünmek olanaksızdır. Kapitalist gelişmeyi erken bir tarihte yaşayan, sömürgeciliğin ve emperyalist egemenliğin tüm olanaklarını sonuna kadar kullanan ileri kapitalist ülkeler, bu sayede insanlığın bugün ulaştığı maddi ve kültürel zenginliği büyük bir bölümüyle kendi tekellerinde bulundurmaktadırlar. Tam da bu sayede, kendi işçi sınıflarını yoldan çıkarabilmeyi, buna rağmen seyrek de olsa kaçınılmaz bir biçimde gündeme gelen devrimci bunalımları ise, yine bu tarihsel avantajların yardımıyla nispeten daha kolay atlatabilmeyi başarabildiler bugüne kadar. Kapitalist hiyerarşinin daha alt sıralarındaki ülkeler ise, sistemin genel çelişkilerinin yığılıp yoğunlaştığı, bu temel üzerinde devrimci olanakların çoğaldığı, öte yandan devrimci bunalımları atlamanın ileri kapitalist ülkeler kadar kolay olmadığı halkaları oluştura geldiler. Bugüne kadarki hemen tüm başarılı devrimler ve sosyalizme geçiş deneyimleri bu tür ülkelerde yaşandı. Dünya devriminin somut tarihsel gelişme seyrinden çıkan bu "ters" durum, gerçekte, "sosyalizmin sorunları"nın da genel tarihsel temelidir. Sosyalist kuruluş deneyimlerinin karşı karşıya kaldığı tüm temel sorunlar, son tahlilde, bu zemin üzerinde kavranabilir.

İktidarı ele geçirme koşulları ve olanakları ile sosyalist inşa koşulları ve olanakları arasındaki bu çelişki, özünde proleter devrimin enternasyonal karakterinden doğmaktadır. Proleter devrimi, yalnızca iktidarın ele geçirilmesini olanaklı kılacak koşulların oluşması ("zayıf halka") yönünden değil, sosyalist inşa

bakımından da belli bir ülkenin sınırları içine sığmaz. Normalde bu çelişkinin sağlıklı çözümü de enternasyonal planda bulunabilir. Siyasal olanaklarının yoğunluğu ile devrimlerini başarıya ulaştıran ülke ya da ülkeler, bu sayede, ekonomik olanakları yönünden kuvvetli fakat siyasal olanakları yönünden nispeten zayıf ülke ya da ülkeleri devrime yöneltmeyi başarabilselerdi, bu çelişki önemli bir sorun olmaktan çıkardı. Ekim Devrimi Avrupa devrimini başlatmış olsaydı, Rusya Almanya'yı ileriye, muzaffer bir proleter devrime çekmeyi başarabilseydi, tarih çok başka türlü yaşanabilir, şimdi tartışılan "sorunlar" çok büyük bir bölümüyle sorun olmaktan çıkmış olurdu, büyük bir ihtimalle.

Ne var ki tarih kendi seyrini izlemiştir. Bu seyir, genel devrimci bunalımların nispeten uzun aralıklarla gelebildiğini, zincirin ancak zayıf halkalardan kırılılabildiğini, fakat bu kırılışın zincirleme sonuçlara sanıldığı kadar kolay yol açmadığını, yerel bunalımlarla yaşanan kırılmaların ise uzun aralıklarla gerçekleştiğini göstermiş bulunmaktadır. Söz konusu çelişkiye uluslararası planda çözüm bulamamak, gerçekleşmiş devrimlerin ve yaşanmış sosyalizm denemelerinin en büyük açmazı olageldi. Zayıf halka olmak niteliği ile iktidarın ele geçirilmesi için gerekli toplumsal-siyasal güçleri yaratabilen bir ülke, devrim uluslararası bir gelişme gösteremezse eğer, geri maddi koşullar temeli üzerinde sosyalist kuruluşu gerçekleştirmedi kaçınılmaz olarak ve olağanüstü ölçülerde zorlanacaktır. Ekim Devrimi sonrasında Rusya'da olan budur. Zorlanmanın kendisi ile onun kaçınılmaz bir biçimde beslediği zorlamalar, bir arada, bir kez daha "sosyalizmin sorunları"nın sökün ettiği zemini oluşturmuşlardır.

Sosyalizme geçiş sorununun öncelikle tek bir ülkede gündeme gelmesi tarihin sergilemiş bulunduğu objektif bir gerçekliktir. Bu, emperyalizm koşulları içinde teorik bakımdan anlaşılır bir durumdur. Fakat bu objektif gerçeğin, tek ülkede sosyalizmin nihai zafere ulaşabileceği, tüm toplumsal ve siyasal sonuçlarına varabileceği "teori"siyle bir ilgisi yoktur.

Bu ikincisi teorik olarak gerici ve milliyetçi bir ütopyadır. Bugüne kadarki tarihsel deneyimler de buna ilişkin inançları fazlasıyla boşa çıkarmıştır. Mevcut tarihsel deneyim, daha şimdiden, sosyalizmin yerel düzeylerde gündeme gelebileceğini, dahası, tarihin işleyiş diyalektiğinin de normalde böyle seyrettiğini, fakat öte yandan, onun ancak evrensel bir çerçevede içinde tüm sonuçlarına ulaşabileceğini ve böylece kesin zafer kazanabileceğini göstermiş bulunmaktadır.

Deneyimin bu ikili yönü bir arada gerçekte marksist-leninist teorinin bir doğrulanmasıdır. Teori, Lenin'in şahsında ulaştığı gelişme düzeyinde, hem sosyalizme geçişin öncelikle bir ya da birkaç ülkede gündeme gelebileceğini, ve hem de, onun tam ve gelişmiş biçimini ancak evrensel bir çerçevede kazanabileceğini öngörmüştür. Birinci öngörü olumlu yönden doğrularak sosyalizme geçiş sürecini başlatan ülkeler, bunu ulusal çerçevede yaşamayı bir zorunluluk olmaktan çıkarıp bir tercihe dönüştürme eğilimi gösterdikleri ölçüde, -ki kuşkusuz bu tercihin bir toplumsal mantığı vardır-, karşı karşıya kaldıkları sorunlarla ve yaşadıkları tarihsel akibetle, ikinci öngörü olumsuz yönden doğrulamış oldular.

İlk gelişme aşamasında ulusal oluşuma ve ulusal devletlerin kuruluşuna yol açan kapitalizm, bu çerçevede sağladığı gelişmeyle, bu kez tersinden, bu çerçeveyi parçalayan bir eğilim gösterir. Ulusal çitleri yıkar, uluslar arasında sayısız ilişkileri her alanda geliştirir ve çoğaltır. Sermayenin uluslararasılaşması temelinde, genel olarak iktisadi yaşamın, siyasetin, kültürün, bilimin vb. uluslararası birliği oluşur. Ulusal yalnızlığın ve tecrit edilmişliğin yerini, ulusların çok yönlü ilişkileri ve evrensel karşılıklı bağımlılıkları alır. Lenin, kapitalizmin emperyalizm aşamasına egemen olan bu eğilimi, "olgunlaşmış olan ve sosyalist bir topluma dönüşmeye doğru yol alan kapitalizmin niteliği" olarak tanımlar.

Kapitalizmin yarattığı temeller üzerinde ve ondan daha ileri ve yüksek bir uygarlık olarak sosyalizm, asıl anlamını ve gerçek sonuçlarını ancak bu evren-

sel çerçevede içinde bulabilir. Kapitalizmin yarattığından daha dar çerçeveler içine sıkışıp kalarak değil. Eşitsiz gelişmenin bir sonucu olarak proleter devrimin ve dolayısıyla sosyalizme geçişin öncelikle en zayıf halkalardan gündeme gelmesi, bu gerçeği değiştirmez. Tarihin tersliklerinden doğan bu zorunluluk, yalnızca, proleter devrimin kendi gerçek çerçevesini (evrensel zemini) bulana kadar tek tek ülkelerdeki sosyalist kuruluşun bir dizi sorunla karşılaşacağını gösterir. Teori bu sorunları içermeli ve deneyimlerin de yardımıyla onlara uygun çözümler bulabilmelidir.

Ne var ki, bu sorunlara en uygun çözümler bulmak zorunluluğu ile, bu sorunları ortaya çıkaran dar çerçeveyi kendi içinde amaçlaştırmak farklı şeylerdir. Bugüne kadarki deneyimlerle yaşanan birincisi (sosyalizme geçişin yerel düzeyde gündeme gelmesi), gelecekte de karşımıza çıkacaktır. Fakat ikincisi (bunu kendi içinde amaçlaştırmak), yalnızca birinci durumun yan ürünü olarak ortaya çıkan bir bozulmayı ve sapmayı ifade eder. Bu sapmaya düştüğü ölçüde, sosyalizmin yerel olmaktan kurtulamadığı sürece kaçınılmaz olarak yüz yüze kalacağı gerçek sorunlarına, bu sorunlara uygun düşen isabetli çözümler getirmek de o ölçüde güçleşecektir. Geçmiş sosyalizm deneyimlerinin değerlendirilmesinde bu nokta özellikle kritik bir önem taşır. Sosyalizme geçiş sorunuyla öncelikle yüz yüze kalan ülke proletaryası, eğer mevcut ve gelecekteki kazanımlarını kalıcılaştırmak istiyorsa, kendi devriminin kaderini hiçbir biçimde uluslararası devrimin kaderinden koparmamalı, dahası ona tabi kılmalıdır. Geride kalan dönemin kavranması gereken temel derslerinden biridir bu. Bunun gözden kaçırıldığı yerde, proleter enternasyonalizmi zaafa uğrar, "ulusal sosyalizm"ın yolu açılır. Bu ise bozulma ve yozlaşma süreçlerinden geçerek, sonunda kapitalizme varır.

Sosyalizmin Tarihsel Sorunlarına Giriş'ten...

(Ekimler, Sayı:1, Mart 1992, s.16-26)

Emperyalizm, Türk burjuvazisi ve Kürtler

A. Engin Yılmaz

Sermaye iktidarı, Kürt halkına ve onun kazanımlarına yönelik saldırganlık ve savaş politikasını nihayet gerçeğe dönüştürdü. Dümeninde AKP'nin bulunduğu işbirlikçi sermaye devleti, toplarını, tanklarını ve uçaklarını harekete geçirerek, Efrîn saldırısını başlattı. Erdoğan Türkiye'si, içeride ve dışarıda yüz yüze bulunduğu sorun ve açmazlarını, içerde faşist bir kudurganlık, dışarıda ise saldırgan ve yayılcı politikalarla aşmaya çalışıyor. Kürt halkının kazanımlarını ezmek isterken, öte taraftan da dışına düştüğü bölge denklemine kendine yer açarak çıkarlarını korumak istiyor.

Türk devletinin bölge politikasında bağımsız bir irade ortaya koyamadığı, ABD ve Rusya'nın politikalarına yedeklendiği biliniyor. Buna rağmen fırsat buldukça "atacağımız adımlar için kimseden izin alacak değiliz" türünden sahte kabadayılıklar yapan Erdoğan, Efrîn saldırısı için Brüksel, Rusya ve ABD kapılarını aşındırmak zorunda kaldı. ABD ve Rusya'dan saldırı icazeti almak için hangi kirli pazarlıkların yapıldığı bilinmeyen yoğun diplomasinin ardından, "Zeytin Dalı" adı altında Efrîn'e yönelik savaş başlatıldı. İçeride bu kirli savaşa karşı sergilenen direnci ezmek için, "Operasyona karşı so-kağa çıkan bedel öder" tehditleri savruldu ve buna uygun bir kudurganlık sergilendi. Halen de buna devam ediliyor.

Türkiye'nin dinci faşist rejimi saldırganlığını, "ulusal güvenlik", "Türkiye'ye yönelik saldırılar" ve "terör tehdidi" ile gerekçelendirmektedir. Perinçek gibi dalkavukların, değişik tonlardaki ulusalcı akımların tam desteğiyle "anti emperyalizm" ve "kurtuluş savaşı" sahtekarlığı yapmakta, Kürt düşmanlığı ve şovenizmi tırmandırmaktadır. İçeride ve dışarıda halklar arasında düşmanlıklara, büyük acı ve yıkımlara yol açacak bu saldırganlığın, bölge halklarına, Kürtlere ve Suriye'nin toprak bütünlüğüne değil "teröre" karşı olduğunu, meşruiyet sorununun yarattığı ruh haliyle döne döne tekrarlamaktadır.

İçeride elinde tuttuğu iktidar gücünü tehdit eden sorunlar büyüdükçe dışarıda girişimlerde bulunmak, AKP şefi Erdoğan'ın değişmez tutumudur. Dayanaksız tüm kabadayılıklarına rağmen, gerçekte bu davranışın temelinde güçsüzlük ve bunun verdiği korku yatmaktadır. Bunun içindir ki, özellikle Kürt sorunu ekseninde efendileriyle çıkar çelişkileri yaşasa da, kaderini ABD emperyalizminin politikalarıyla birleştirmekte tereddüt etmemektedir. ABD için ne kadar önemli olduklarını göstermek için çırpınmaktadır. Kürt güçleriyle yapmak istediklerini kendisinin daha iyi yapacağını ABD emperyalizmine telkin edip durması bundandır. Sınırda 30 bin kişilik muhafız gücü kurma girişiminin ardından ABD'ye sitem edip kükrese de, bölge politikasını ABD ile birlikte oluşturmak istediklerini de sürekli yinelemektedir.

DAYANAKSIZ UMUTLAR VE ÇÖKEN HAYALLER

Dinci faşist rejimin haftalardır süren tehditleri ve savaş çığırtkanlığı karşısın-

da, ABD ve Rusya'nın saldırıyı onaylayıp onaylamayacakları büyük merak konusuydu. Saldırının başlamasıyla, birçok soru işaretine rağmen, meraklar önemli oranda giderilmiş oldu. Emperyalist odakların saldırıya genel bir onay verdikleri açığa çıktı. Kürt hareketinde büyük hayal kırıklığına yol açan bu durum, "Kürtler bir kez daha mı satılıyor" tartışmalarını da birlikte getirdi.

PYD saldırının ardından yaptığı yazılı açıklamada, "Rusya ve Amerika, düşmanca bombardımana karşı tutumunu açıklamalı, tutumunu netleştirmelidir. Tutumlarının net olmaması, Türk devletinin saldırısına onay verdikleri anlamına gelmektedir" dedi. Ayrıca "uluslararası toplum"a ve BM Güvenlik Konseyi'ne, yasalara ve sözleşmelere göre hareket ederek, saldırıları durdurmaları çağrısı yapıldı.

YPG Genel Komutanı Sipan Hemo ise daha sert bir açıklama yaptı: "İki yıldır Rus güçleri Efrîn'dedir ve sürekli olarak Kürtlerle birlikte birtakım sorunları çözeceklerini iddia ediyorlardı. Sürekli olarak

'Kürtlersiz bir çözüm mümkün değil', diyorlardı. Rusya ile bazı anlaşmalarımız vardı. Ama Rusya bir gecede bu anlaşmaları yok sayarak bize ihanet etti. Açık şekilde bizi sattı."

Türk devleti ile bazı anlaşmalar karşılığında Efrîn işgaline onay vermesinin Rusya'nın "ilkesiz bir devlet" olduğunu gösterdiğini ifade eden Hemo'nun, ABD için ise oldukça yumuşak söylemler kullanması dikkat çekicidir. Türkiye'nin operasyona son vermesi için ABD'nin devreye girmesini talep eden YPG, "ABD'nin koyacağı tavır, bizim açımızdan ABD'nin ne denli samimi bir müttefik olduğunun en net testi diyebiliriz... Türkiye NATO üyesi, ABD istese Türkiye'yi durdurabilir. Tüm bu olup biten IŞİD, İran ve rejime yarıyor. ABD buna nasıl seyirci kalabilir?" sözleriyle şaşkınlığını dile getirmektedir.

Murat Karayılan'ın *Özgür Politika*'da yer alan değerlendirmesinde ise, yaşanmakta olan hayal kırıklığına bazı sert açıklamalar eşlik ediyor. YPG, YPJ ve QSD'nin, Rojava Kürdistanı'nda ve Suriye'de sadece kendileri için değil, bütün insanlık için savaştıklarını ve IŞİD'in başkentini ele geçirdiklerini söyleyen Karayılan, bu savaşta dünya güçlerinin desteğini aldıklarını belirtiyor. Fakat, bazı şeylerin döndüğünü, Türkiye'nin şantajına çok hesapçı yaklaşıldığını, ABD'nin provokatif bir açıklama yaparak, Rojava'daki Kürtlere karşı hem Türkiye'yi hem Suriye'yi hem de İran'ı tahrik ettiğini ifade ediyor. Amerika'nın "Türkiye'nin kaygılarını iyi anlıyoruz ve biz teröre kar-

Efrîn'de 35 sivil katledildi, 100'ü aşkın kişi yaralandı

Sermaye devletinin Kürt halkını hedef almadığını, güvenlik ve huzur sağlayacağını iddia ettiği Efrîn işgal hareketi katliamlarla sürüyor.

TSK bombardımanlarının yerleşim yerlerini hedef aldığı görüntüler dikkat çekerken, Efrîn Kantonu Sağlık Meclisi 24 Ocak itibarıyla, saldırılarda en az 35 sivilin katledildiğini, 106 kişinin yaralandığını açıkladı.

Efrîn Kantonu Sağlık Meclisi Eşbaşkanı Ancila Reşo, Efrîn kantonunda bulunun tüm sağlık

merkezlerinde tedavi altına alınan yaralı sayısının 106'ya ulaştığını, katledilen sivillerin sayısının da 35'e çıktığını kaydetti.

Hastanelere gelen yaralıların çoğunun kadın, çocuk ve yaşlılardan oluştuğunu belirten Avrîn hastanesi çalışanı, yaralıların çoğunun ağır olduğunu söyledi.

Sağlık çalışanlarının ellerinde bulunan imkanlarla seferberlik halinde yaralıları tedavi etmeye çalıştıklarını kaydetti.

şı Türkiye'nin yanındayız. Hiçbir savunmamız veya varlığımız Efrîn'de yoktur" açıklamasını, öfke ve hayal kırıklığıyla karşılıyor.

Ortada bir samimiyetsizlik olduğunu, önce tahrik edip sonra geriye çekilmenin kaygı ve şüphe uyandırdığını hatırlatan Karayılan, "eğer Türk savaş uçaklarıyla Efrîn'e bir müdahale yapılırsa bu Rusya'nın onaylamasıyla gerçekleşmiş demektir", bu da "büyük devletler için bir kalleslik olacaktır" diyerek, Kürtlerin stratejik dostu olarak yine Kürt halkının kendisine işaret ediyor.

İŞİD'e karşı savaşta büyük bedeller ödemeleri, direnişlerinin tüm dünyada yankı yaratması ve önemli bir örgütlü güç olmaları nedeniyle, Kürt hareketi bölgede büyük kazanımlar elde etmeyi umuyordu. ABD başta olmak üzere Batılı güçlerle kurdukları ittifaklar ve kendilerine sunulan çok yönlü destek üzerinden buna fazlasıyla inanmışlardı. Yüzyıl sonra nihayet özlemini duydukları bir devlete ya da anayasal güvenceye alınmış bir federasyona sahip olabilecekleri büyük bir umut haline gelmişti. Yazık ki bu umut, önce Güney Kürdistan'daki bağımsızlık referandumu, şimdi de Efrîn saldırısı üzerinden büyük darbe almış görünüyordu.

Kürtlerin tarihi bu türden trajik ihanetlerle doludur. Çıkarları söz konusu olduğunda, ezilen mazlum ulusları ve halkları yüzüstü bırakmak emperyalizmin davranış çizgisidir. Emperyalizmin herhangi bir ulusa ya da ülkeye özgürlük, demokrasi, bağımsızlık getirdiği görülmemiştir. Emperyalizmin sadece kendi çıkarları, buna uygun hedef ve amaçları vardır. Çıkarları gerektirdiğinde, düne kadar müttefik kabul ettiği güçleri ortada bırakmak, emperyalizmin karakteristik özelliğidir. ABD'nin Kürtlerle ilişkilerinin tarihi sadece trajedilerle değil fakat aynı zamanda öğretici derslerle doludur.

Suriye Kürt hareketi, Kobanê direnişinin ardında ABD ile geliştirdiği ilişkiler sonucu, o güne kadar izlemekte olduğu çizgide köklü bir değişime gitti. O güne kadar izlenmekte olan emperyalizmin ve bölge gericiliğinin kirli politikalarından uzak durma çizgisi terk edildi. PYD önderliğindeki Rojava Kürtleri Suriye'deki olayların seyrinde ABD emperyalizminin politikalarına yedeklendi.

ABD emperyalizmi Suriye'deki Kürt hareketini kendi çıkar ve hedefleri için yönlendirebileceği bir güç olarak görürken, Kürt hareketi de bunu kolaylaştıracak ve olanaklı kılacak bir tutum sergiledi. Rojava'da ABD askeri üsleri çoğalırken, PYD sözcüleri, ABD'nin "bölgede onlarca yıl kalabileceği"nden, dahası "kalması gerektiği"nden bile söz ettiler. Bu, bölgedeki kazanımlarını korumak için ABD'nin varlığına muhtaç olmak ve karşılığında da ABD'nin bölgedeki çıkarlarını savunmak anlamına geliyordu. Bu temelden yanlış bir politikaydı.

Komünistler, erken bir tarihte, emperyalizm gerçeğini, bölge gerçeğini ve

tüm tarihsel deneyimi gözeterek, uyarıda bulunmuşlardı: "Bütün kazanımlarına ve çoğalan avantajlarına rağmen bölgenin toplamında Kürt sorununun akıbeti henüz belirsizliğini korumaktadır. Bunun gerisinde bölgenin yeni altüst oluşlara gebe olması gerçeği ile birlikte bölge gericiliğinin halihazırdaki gücü vardır. Belirsizliklerle dolu bu istikrarsızlık ortamında Kürt halkı kendi gücüne dayandığı ve bölge halklarıyla devrimci kader birliği çizgisinden kopmadığı ölçüde süreçten en iyi kazanımlarla çıkmayı başarabilecektir. Emperyalizmin bölgeyi kendi çıkarlarına göre yeniden şekillendirme çabalarından yarar umduğu ve daha da kötüsü buna alet olduğu ölçüde ise bölge halklarıyla birlikte bunun acısını çekmek akıbetiyle yüz yüze kalacaktır." (TKİP IV. Kongresi Bildirisi, Ekim 2012)

Yazık ki dile getirilen kaygılar kısmen gerçekleşmiş bulunmaktadır.

EMPERYALİZM ÖZGÜRLÜK DEĞİL EGEMENLİK PEŞİNDEDİR!

Emperyalizmin bütün bir tarihi egemenlik, köleleştirme, saldırganlık, işgal ve savaşlarla biçimlenmiştir. O, her türlü şiddet ve gericiliğin, her türlü egemenlik ve köleliğin temel dayanağıdır. Mazlum halkların ve bağımlı ülkelerin özgürlüğü, bağımsızlık ve egemenlik hakları emperyalizmin umurunda bile değildir. Militarizm, saldırganlık ve savaşlar, mazlum halklar arasında kin ve düşmanlığı körükleyerek onları birbirine boğazlatmak, dinsel ve mezhepsel çatışmaları kışkırtmak ve bu durumu kendi köleleştirici egemenliğinin gerekçesi yapmak, bunun üzerinden egemenlik alanlarını genişletip pekiştirmek emperyalizmin temel

davranış tarzıdır. Ve Ortadoğu, on yıllardır tüm bunların ölçüsüzce ve hayasızca sergilendiği bir bölgedir.

Bu politikanın hayata geçirildiği ve benzer trajik sonuçlara yol açtığı bir başka bölge Balkanlar olmuştur. Bosna-Hersek ve Kosova, emperyalist müdahaleye gerekçe olarak kullanılmış, Yugoslavya paramparça edilmiş ve buradaki uluslar üzerinde emperyalizmin köleci egemenliği tesis edilmiştir. Emperyalizm, ezilen mazlum halklara varlık ve kimlik hakkı kazandırmak bir yana, onları kendi kirli amaçlarının bir aracı haline getirmek yoluyla köleci bir egemenliğini dayatmaktadır. Belli hakların ya da devletsel oluşumlarının tanındığı her durumun gerisinde ise, öteki halkların acı ve kayıpları ile büyük emperyalist çıkarların güvenceye alınması yatmaktadır.

Mazlum Kürt halkı sözkonusu olduğunda da durum özünde budur. Dört sömürgeci devletin Kürt halkı üzerindeki zulmünün gerisindeki güç bizzat emperyalist dünyanın kendisidir. Sömürgeci bölge devletleri tarafında kimyasal silahlarla ve kitlesel katliamlarla kıyımlardan geçirilmesini problem etmeyen, dahası bizzat suç ortakları olan başta ABD ve batı emperyalizmi, şimdi niye Kürtlerin özgürlüğünü ve eşitliğini savunsun ki? Kürtlerin tarihi bu açıdan sayısız ihanetin tarihi değil mi? Daha dün Irak Kürtleri bağımsızlık referandumuna gittikleri için yüzüstü bırakılmadı mı? Bugün Türk devletinin Efrîn'e saldırmasına ABD ve Rusya'nın onay vermesi neden şaşkınlık ve hayal kırıklığı ile karşılanıyor ki?

Bunun gerisinde emperyalizme ilişkin dayanaksız hayaller, onların dostluğuna duyulan aşırılığı ölçüsünde naif güven

vardır. Kürt halkına yönelik kirli savaşta Türk devletine her türlü desteği sunan ABD emperyalizminin bugünkü tutumunda şaşkıncı olan bir şey yoktur. O her zamanki gibi çıkarlarının gerektirdiği bir tutum içindedir. Şaşkıncı olan, Kürt hareketleri başta olmak üzere liberal ve reformistler ile devrimci olmak iddiasındaki kimi sol akımların emperyalizm gerçeğini gelinen yerde unutmış olmalarıdır.

Ortadoğu'da ABD emperyalizmine uşaklık ve tetikçilik yapmak, Türk burjuvazisinin onlarca yıllık değişmez misyonudur. Türk devleti bugüne kadar ABD emperyalizminin bölgedeki ve dünyadaki çıkarları neyi gerektirdiyse, büyük bir sadakatle yerine getirmiştir. Dolayısıyla ABD için her açıdan stratejik bir önem taşımaktadır. ABD'nin Türkiye üzerindeki egemenliği, ekonomiden ticarete, maliyeden iç siyasete, dış siyasetten istihbarata ve kültürel alana kadar, her alanda derin kökler salmıştır. Kürt sorunu ve bölge politikasında boyunu aşan kimi davranışları nedeniyle Türkiye'nin ABD ile ilişkilerinde zaman zaman yaşanan bunalım, ABD'nin Türkiye'nin bazı hassasiyetlerini gözetmemesi sonucu yaşanan sorunlar geçicidir. Çok yönlü bağımlılığı nedeniyle Türkiye'nin, emperyalist dünyanın güç ilişkilerinde köklü bir değişiklik olmadığı sürece, ABD dışında kendisine yeni bir emperyalist efendi bulma (örneğin Rusya) şansı bulunmamaktadır. Ortadoğu'yu kendisi için yaşamsal çıkar alanı olarak gören ABD'nin de, dünya egemenliğinde kilit rol oynayan bu bölgede, bu bölgenin güçlü ülkesi olan Türkiye'den vazgeçmesi için hiç değilse bugün bir neden bulunmamaktadır.

Çocuk işçilik, kapitalizmin gerçek yüzü

Kapitalist sistemin “vahşi” sömürü çağı olarak adlandırılan ilk dönemlerinde dizginsiz bir emek sömürüsü hüküm sürüyordu. İşçi sınıfının hak arama mücadeleleri ve bu mücadeleler eşliğinde ortaya çıkan öz örgütlülükleri (en başta sendikalar) aracılığıyla dizginsiz sömürü dizginlenmeye, işçi sınıfının hakları şekillenmeye başladı. O dönemde kadın ve çocuk emeğinin ayyuka çıkan azgın sömürüsü de işçi sınıfının ilk mücadele başlıklarından biri idi. İşçi sınıfı, küçük çocuklarının bedenlerinin ve geleceklerinin fabrikalarda öğütülmesine karşı çıkarak, ilk iş yasalarına çocuk emeğinin sömürüsünü sınırlayacak maddeler eklenmesini sağladı. Karl Marx, *Kapital* adlı eserinde resmettiği bu dönemde, yasalardaki koruyucu maddelere rağmen patronların çocukları daha fazla çalıştırmanın yollarını nasıl da “ustalıkla” bulduklarını anlatır.

O dönemlerden bugüne değişen pek de bir şey yok. Bugün özellikle üzerinde yaşadığımız topraklarda çocuk işçilik yasalarda tanımlansa ve çocuk işçiler için kimi hükümler konulsa da bu hükümler kağıt üzerinde kalıyor. Keza patronlar, sermaye devletinin yardımı ile yasal yaş sınırlarının altında çocukları çalıştırmayı yollarını da buluyorlar.

ÇOCUK-GENÇ İŞÇİ AYRIMI VE GERÇEĞİN ÇARPITILMASI

Çocuk ve genç işçilerin çalıştırılmaları usul ve esasları hakkında yönetmeliğe bakıldığında, 15 yaşını tamamlamış ancak 18 yaşını tamamlamamış kişi genç işçi; 14 yaşını bitirmiş ancak 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış kişi çocuk işçi olarak tanımlanıyor. 18 yaşın altındaki bireyleri “çocuk” olarak tanımlayan ve Türkiye’nin de taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin* aksine bu yönetmelik ile 14 yaşındaki çocuklar çocuk işçi olurken, bir yıl sonra adeta büyütülüyorlar. 15-18 yaş arasındaki çocuklar ise “genç işçi” statüsüne konularak, kapitalizmin çarkları arasında öğütülen “çocuk işçileri”nin sayısı istatistiklerden düşürülüyor. Bu kelime oyununa başvurulması, çocuk işçilerin çalıştırılabileceği iş alanlarının genişletilmesi ihtiyacından kaynaklanıyor. Hemen hemen tüm hak ve hükümlerde çocuk-genç işçi ayrımı yapılmazken, çocuk işçi ve genç işçilerin çalışabilecekleri alanlar ayrılmış bulunuyor. Yönetmelikte yapılan çocuk-genç işçi ayrımı sayesinde belirlenen alanlar üzerinden, çocuk işçinin imalatta, yani fabrikalarda çalışamayacağı sonucu çıkıyor.

Ancak sadece bir yıl sonra çocuk işçi artık bir genç işçi oluyor ve ona da fabrikaların yolu görünüyor. Böylece kapitalist sistem fabrikalarda çocuk işçileri değil, genç işçileri çalıştırmış, sadece “hafif işler” olarak tanımladığı iş alanlarında çocukları çalıştırmış oluyor. Görüntüde imajını ustalıkla koruyor.

ÇOCUK-GENÇ İŞÇİLERİN VAR OLAN ANCAK UYGULANMAYAN HAKLARI

Yönetmelik, “İşverenler çocuk ve genç işçilerin tecrübe eksikliği, mevcut veya muhtemel riskler konularında bilgisizlik veya tamamen gelişmiş olmamalarına bağlı olarak gelişmelerini, sağlık ve güvenliklerini tehlikeye sokabilecek herhangi bir riske karşı korunmalarını temin edeceklerdir” demektedir. Temel eğitimi tamamlamış ve okula gitmeyen çocukların çalışma saatlerinin günde yedi ve haftada otuz beş saatten fazla olamayacağı ifade edilmektedir. Ancak, hemen arkasından 15 yaşını tamamlamış çocuklar için bu sürenin günde sekiz ve haftada kırk saate kadar arttırılabileceği söyleniyor. Yani yine bir yıl sonra çocuk işçiyi daha fazla sömürmenin yolunu açıyor. “Çocuk ve genç işçilerin günlük çalışma süreleri, yirmi dört saatlik zaman diliminde, kesintisiz on dört saat dinlenme süresi dikkate alınarak uygulanır” diyen yönetmelik, “Okula devam eden çocukların eğitim dönemindeki çalışma süreleri, eğitim saatleri dışında olmak üzere, en fazla günde iki saat ve haftada on saat olabilir” hükmünü içeriyor. “İki saatten fazla dört saatten az süren işlerde otuz dakika, dört saatten yedi buçuk saate kadar olan işlerde çalışma süresinin ortasında bir saat olmak üzere ara dinlenmesi verilmesi zorunludur. Çocuk ve genç işçilerin hafta tatili izinleri kesintisiz kırk saatten az olamaz. Ayrıca hafta

tatili ücreti bir iş karşılığı olmaksızın ödenir. Çocuk ve genç işçiler, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalıştırılmazlar. Ayrıca bugünlere ilişkin ücretler bir iş karşılığı olmaksızın ödenir. Çocuk ve genç işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi 20 günden az olamaz. Yıllık ücretli iznin kesintisiz kullanılması esastır. Ancak, yararına olduğu durumlarda çocuk ve genç işçinin isteği üzerine en fazla ikiye bölünerek kullanılabilir” diyen yönetmeliğin bu hükümlerinin fabrikalarda genel olarak uygulanmadığı biliniyor. Çocukların, fabrikadaki çalışma saatlerine, fazla mesailere, dinlenme sürelerine uymaları bekleniyor.

Elbette ki yönetmelikte patronlara ve devletin ilgili kurumlarına düşen görevler sıralanıyor, ancak bu görevlerin yerine getirilip getirilmediğinin nasıl denetleneceği ve özellikle patronlar için cezai yaptırımın ne olacağına dair düzenlemeler bulunmuyor.

Çocuk-genç işçilerin çalıştırma yaşına ve çalıştırma yasağına aykırı davranmak, yer ve su altında çalıştırma yasağına uymamak ve çocuk-genç işçileri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek fiillerinden dolayı patronlara para cezası verileceğini İş Kanunu düzenliyor. Ancak bunun miktarı sadece 1.619 TL. Yetersiz ve tarafsız olmayan denetimlerde ise çocuk işçilerin işyerinden uzaklaştırıldıkları veya patronlar-ustalar tarafından korkutularak tembhlendiği düşünüldüğünde çocuk işçilerin “haklar”ının korunmadığı ortadadır.

ADAY ÇIRAK VE ÇIRAKLAR: YASADIŞI VE GİZLİ ÇOCUK İŞÇİLER

Çocuk-genç işçi ayrımları yaparak çocukları çarkları arasına çeken kapitalist sistemin başvurduğu tek yol bu değil el-

bette. Mesleki Eğitim Kanunu’nda çıraklık sözleşmesi esaslarına göre bir meslek alanında mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını iş içerisinde geliştirilen kişiye “çırak” denildiği ifade ediliyor ve çırakların 14 yaşını doldurmuş, 19 yaşından gün almamış olması gerektiği belirtiliyor. Çıraklar, 14-18 yaş arasında, yani yukarıda sözünü ettiğimiz yönetmeliğe göre “çocuk işçi” ve “genç işçi” yaş kategorisinde bulunuyor. Aday çıraklar ise yasaya göre çıraklığa başlama yaşını doldurmamış ve çıraklık döneminden önce kendisine işyeri ortamı tanıtılan, sanat ve mesleğinin ön bilgileri verilen kişi oluyor. Ve yasa “ilköğretim okulunu bitirmiş olanlar, bir mesleğe hazırlık amacı ile çıraklık dönemine kadar işyerlerinde aday çırak olarak eğitilebilirler” diyor. Kısacası 4+4+4 eğitim sistemi ile ilköğretimi bitirme yaşı olan 9-10 yaşlarındaki çocuklar “aday çırak” olabiliyorlar. Böylelikle yasal çocuk işçi yaşının altındaki çocuklar da “aday çırak” adı ile üretimin içine çekiliyorlar.

Çırakların ve aday çırakların, mesleki eğitim adı altında çocuk işçilerle aynı statüde çalıştırıldıkları gerçekliği ile birlikte düşünüldüğünde, kapitalist sistemin “vahşi” dönemlerinde sergilenen ayak oyunlarını aratmayacak uygulamalarla karşı karşıya olduğumuz tüm netliği ile görülür.

“Aday çırak ve çırak; öğrenci statüsünde olup, öğrencilik haklarından yararlanır. Bunlar işyerinde çalışan işçi sayısına dâhil edilmezler” diyen yasa çoğu yerde aday çırak ve çırak tanımlamalarını beraber kullanarak 9-10 yaşındaki çocuklar ile 14-18 yaş arasındaki çocuklar arasında da bir ayrım yapmıyor. Bu kanunda denetim ve yaptırıma dair maddeler bulunuyor. Denetimin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapılacağını ifade eden yasa, hükümlere uymayan iş yerlerine 400-600 TL gibi maddi ceza verileceğini söylüyor. Fiilin tekrarı halinde bu cezaların iki katına çıkacağını okuduğumuz yasa, neyse ki fiilin sürmesi halinde meslekten geçici men cezası verileceğini ifade ediyor. İdari yaptırıma karar vermeye yetkili organ ise mahalli mülki amir yetkilileridir. Kısacası, 400 ve 600 TL gibi patronlar için çok küçük miktarlardaki para cezaları, geçici olduğu ifade edilen sözde men cezaları ve her türlü kayırmaya elverişli mahalli mülki amir yetkilileri ile çocukların korunamayacağı çok açık. Yani yaptırımlar da göstermelik.

ÇOCUK İŞÇİLİK; UCUZ VE GÜVENCESİZ EMEK

Yasalarda tanımlanan çocuk-geçmiş işçilik ve yasa dışı-gizli çocuk işçilik olarak tanımlayabileceğimiz aday çıraklık ve çıraklık kapitalist sistemin "vahşi" dönemlerinden bugüne vazgeçemediği ucuz emeğin adreslerinden biridir. Denetimsizlik ile birlikte "itaatkâr" emek kategorisine de giren çocuk işçilik kârların artırılması için yegâne kapıdır. Bundandır ki, 4+4+4 ile eğitim sisteminde yapılan düzenlemeler ve her yıl değişen binlerce çocuğun üretimin içine çekilmesi demek olan yönetmeliklerde yapılan bir kelime veya da sayı değişiklikleri burjuvazinin çıkarları içindir. Kelime oyunları ve mesleki eğitim adı altında yürütülen aldatmaca ile çocuklar kapitalist sistemin hizmetine koşmaktadır.

Geçtiğimiz yıl DİSK/Genel-İş Sendikası "Türkiye'de Çocuk İşçi Olmak" başlıklı bir rapor yayınladı. Rapora göre, çalışma hayatında 2 milyona yakın çocuk bulunuyor ve çocuk işçilerin yaklaşık yüzde 80'i kayıt dışı çalıştırılıyor. 2012 yılından itibaren çocuk işçi sayısının arttığı, 2012 yılında 601 bin olan 15-17 yaş arası çocuk işçi sayısının 2016 yılına gelindiğinde 709 bin olduğunun kaydedildiği raporda, bu rakamlara tarım işçisi çocukların ve çırakların dahil olmadığı da eklenmiş. Kabaca bir hesaplama tarım işçisi çocukların ve çırakların da eklenmesi ile bu sayının 2 milyon olduğu belirtilmiş.

Çocuk işçilerin iş güvenliğinin de patronlara emanet edildiği günümüzde, iş cinayetlerinin kurbanları arasında çocuk işçiler de yer alıyor. İşçi Sağlığı İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) raporlarına göre, 2012 yılında 32 çocuk, 2013'te en az 59, 2014'te en az 54, 2015'te en az 63, 2016'da en az 56 ve 2017'nin ilk 7 ayında ise en az 28 çocuk işçi yaşamını yitirdi. Ve yine İSİG raporlarına göre Türkiye'nin 58 ilinde yaşanan çocuk işçi ölümleri, 6 yaşına kadar geriledi.

ÇOCUKLAR İÇİN, GELECEK İÇİN...

Çocuklarımız için, yani geleceğimiz için çocuk emeğinin sömürsüne son vermek acil ve önemli bir sorumluluktur. Dolayısıyla aday çıraklık ve çıraklık sistemine son verilmesini istemek, 14 yaşından küçük çocukların çalışmasının yasaklanmasını talep etmek, 14-18 yaş arası çocuklar için maddi üretimin genel ve mesleki eğitimle birleştirilmesi, 16-18 yaş arası için 4 saatlik, 14-16 yaş arası için 3 saatlik iş günü talebini yükseltmek çocuklarımız ve geleceğimiz için şarttır.

* Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin birinci maddesi çocuğu "on sekiz yaşından küçük insan" olarak tanımlamaktadır. Türk Medeni Kanunu'nda çocuk yaşına dair net bir tanımlama olmamakla birlikte "küçük" olarak belirtilmektedir. Türk Ceza Kanunu'nda ise çocuk henüz on sekiz yaşını doldurmamış kişi olarak tarif edilmiştir.

OHAL döneminde olağanlaştırılmaya çalışılan çocuk istismarı

Sermayenin egemenliğine dayalı kapitalist sistemin temel birimlerinden olan aile kurumunun güçlendirilmesi kadına yönelik şiddeti, çocuk evliliği, çocuk istismarını kutsuyor.

Kendi yetiştikleri toprağın gübresi olduğu gibi, bugünkü konumlarının da temel bir güvencesi olan dinsel gericiliği toplumsal yaşamın her alanına etkin bir şekilde uygulayan AKP; eğitim, hukuk alanlarını dini temellerde yapılandırma, toplumun kültürel dokularını dinsel gericilikle dizayn etmeye devam ediyor. Bu sürecin kadın ve çocuklara yansımaları ise, kadın hak ve özgürlüklerinin sınırlandırılması, çocuk istismarı ve evliliklerinin artarak olağanlaştırılması oluyor.

Gündeme geldiği 2016 yılında tepkiler sayesinde geri çekilebilen fakat adım adım uygulanan Boşanma Komisyonu ve bu bağlamda Boşanma Komisyon Raporunun devamı diyebileceğimiz Nüfus Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, kadın ve çocuk haklarının nasıl hiçe sayıldığı ve bu kesimlere yönelik şiddet, taciz, tecavüz ve istismarın nasıl önünün açıldığını da gösteren belgelerden oluşuyor. Boşanma Komisyonu raporunda;

*Çocuk istismarcısının tecavüz ettiği çocukla 5 yıl boyunca "sorunsuz" bir şekilde evli olması durumunda ceza indirimi alması.

*Cinsel saldırı, cinsel istismar suçlarında hadım uygulaması.

*Boşanma davalarında, şiddet durumunda zorunlu uzlaşma ve arabuluculuk yöntemi kullanılması.

*Şiddet mağdurlarının adli mercilere ulaşmasında "mesai saatleri" sınırlaması getirilmesi.

*Aile mahremiyeti denilerek, aile hukukuna ilişkin davaların gizli yapılması.

*15 günden uzun koruma kararı için şiddetin belgelenme şartı.

*Şiddet uygulayan ve evden uzaklaştırma kararı verilen kişinin çocuklarıyla kişisel ilişkisinin sağlanması.

*Kadınların nafaka hakkının evlilik süresiyle bağlı olarak sınırlandırılması.

*Kadınların mal paylaşımında dava haklarının sınırlandırılması.

*İlahiyatçıların aile danışmanı olarak görevlendirilmesi gibi maddeler yer alıyordu.

Müftülere nikah kıyma yetkisini de içeren Nüfus Hizmetleri Kanun Tasarısı'nda doğum bildirimlerine eklenen çocuk istismarına teşvik niteliğinde bir düzenleme bulunuyor. Buna göre sağlık personelinin takibi dışında doğan çocukların doğum bildirimleri nüfus memurluklarına "sözlü" yapılabilecek.

Bunun anlamı, kız çocuklarının istismardan kaynaklı hamilelikleri ve yapılan doğumların bildirilme, kayıt altına alınma zorunluluğu ortadan kaldırılacak. Doğal olarak istismarcıların takibi, tespit edilmesi ve istismarcılara yönelik dava açılması da mümkün olmayacak. Nitekim geçtiğimiz günlerde İstanbul Küçükçekmece Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde 1 Ocak 2017 - 9 Mayıs 2017 tarihleri arasında 18 yaş altında 115 hamile çocuğun kaydının gizlenmesi bu düzenlemenin uygulandığını göstermektedir. İstismara uğramış ve

doğum yapmış çocukların kayıtlarını ortaya çıkaran hastane görevlisi, hastane yönetiminden başlayarak sırasıyla adli mercilere başvuru yapmış, fakat sonuç bu olayın araştırılması ve hastane yönetimi hakkında soruşturma başlatılması olmamıştır. Tüm bu merciler de soruşturmaya gerek olmadığı, görevini kötüye kullanma suçunun oluşmadığı, görevini kötüye kullananın ise böylesi "olağan" bir durumu kamuoyuyla paylaşan hastane görevlisi olduğuna kanaat getirmişlerdir. Çocuk istismarı, çocuk yaşta evlendirilmeler bu makamlarca resmi bir şekilde bir kez daha onaylanmıştır.

Sermayenin egemenliğine dayalı kapitalist sistemin temel birimlerinden olan aile kurumunun güçlendirilmesi kadına yönelik şiddeti, çocuk evliliği, çocuk istismarını kutsuyor. OHAL döneminde ise tüm bu uygulama ve sonuçlar toplumun geniş kesimlerinin bilincinde de olağan hale getirilmeye ve topluma kanıksatılmaya çalışılıyor. Müftülerin hukuki alana çekilmesi, çocuk hamileliklerinde sözlü beyan, 18 yaş altındaki her çocuğa yönelik cinsel istismarda rıza aramanın 15 yaşa çekilmesi vb. düzenlemeler, kendi gerici konumlarının ayakta kalmasını sağlayacak her türlü ihtiyacın bir gece kararlarıyla hızlı bir şekilde çıkarılması, bunlara karşı oluşan muhalefetin gözaltı-tutuklama terörüyle bastırılmaya çalışılması bugünün tablosunu açık bir şekilde gözler önüne seriyor.

Mücadelenin özgürleştirdiği kadınlar!

Yaşadığı tarihsel döneme etkiye bulunan devrimci kadınlarla buluşturuyor bizi, Vera Figner, Vera Zasuliç, Elizaveta Kovalski, Praskovya Ivanovskaya, Olga Lyubatoviç... Kendi dönemlerinin öznesi haline gelmiş bu beş kadın devrimcinin yetiştiği topraklara, 19. yüzyıl Çarlık Rusya'sına gidiyoruz...

"Yaşam onu bütün sınırsızlığıyla yaşamaya davet ediyordu beni..." diyen Vera Zasuliç'i, Çar'ı öldürecek bombaların yapımına yardım eden ve suikastler düzenleyen Vera Figner'i, fabrika işçisi olarak çalışan ilk devrimci propagandistler grubunun üyesi Olga Lyubatoviç'i, kuşağının serf doğan tek kadın devrimcisi Elizaveta Kovalski'yi, 1878'de Rusya'da ilk silahlı gösteriyi örgütleyenlerden biri olan Praskovya Ivanovskaya'yı, Narodnik hareketin üyeleri bu beş kadın devrimciyi tanıyabilmek, onların şekillendikleri tarihsel süreci anlamakla mümkün.

Rusya'da halkçılık anlamına gelen Narodizm bir tarım devrimi ideolojisidir. 1773 yılında Emelian Pugaçef önderliğinde köylülerinin toprak köleliğine karşı ayaklanmalarını yaşamış olsa da, Rusya'da köleliğin kaldırılması 1861 yılında gerçekleşir. Sırfın son bulması köylüleri serbest bırakır fakat ekip biçtikleri toprakları da ellerinden alır. Köylü kitlelerinin maruz kaldığı eziyet ve artan hoşnutsuzluk, toprağın yeniden dağıtılmasına yönelik bir anlayışın zemini olacaktır. Dönemin ilerici aydınları nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan köylülüğe özgürlük talep etmekte, toprağın yeniden dağıtılmasını sağlayacak bir devrimin gerekli olduğuna inanmaktadır. Bu inançta pek çok küçük grup ortaya çıkar. Ayrıcalıklı sınıflardan gelen bu devrimciler "halka gitme gerekliliğini" tartışmaya başlarlar.

1870'ler, kendisini ezilen köylülüğe adayın Rus devrimci popülizminin kitleselleştiği yıllar olur. O dönemin gerici koşullarında azımsanmayacak sayıda kadın da mücadeleye atılır. Kadın devrimciler, köylüler arasında propaganda yapmaktan 1881'de Çar II. Alexander'a yapılan suikastle doruk noktasına ulaşan politik terörizm evresine kadar, hareketin her evresinde önemli sorumluluklar üstlenirler.

Yasal olarak kocalarına ya da babalarına bağlı olan, onların imzalı izin kağıdı olmadan tek başına dolaşmaları dahi yasaklanan, 1869 sonlarına kadar ortaokul sonrasında eğitim hakkı bulunmayan kadınlar, 1870'lerin fırtınalı süreçlerinde nasıl bu kadar etkin bir hale gelirler?

1870'li yıllar Rusya'sında kadın devrimcilerin biçimlenmesinde feminist hareket önemli bir rol oynamış, kitlesellenen devrimci hareket ise kadınları feminizmin daha ilerisine taşıyarak, devrimci örgütlerde kadın ve erkekleri yan yana getirmiştir.

1850'li yıllar Rusya'da soylu kadınların daha ileri eğitim ve ekonomik bağımsızlık için iş talebini dillendirdiği yıllardır. '60'lı yıllar boyunca kişisel özerklik için evlerinden ayrılmaya başlarlar. Ataerkil ilişkilere isyan eden kadınlar özgürleşebilmeleri için daha köklü değişimlerin zorunlu olduğunu kısa zamanda kavrarlar. Evlerinden kurtulmanın yolu olarak sahte evlilikler yaparlar. Ekonomik bağımsızlık ve erkeklerle eşit entelektüel düzey için eğitim şarttır. Yüksek öğrenim hakkı olmadığı halde yine de Rus üniversitelerine başvuru yaparlar. 1866 yılında kadınlar için sadece Petersburg'da pedagoji ve ebe yetiştirme kursları bulunmaktadır. Pek çok kadının bu sınırlı eğitim için Petersburg'a gelmesi, kendilerini geliştirecek eğitim grupları oluşturmalarını hızlandırır. 1869'da açılmaya başlayan bilimsel kurslar (Alarchinskii) sayesinde biraraya gelen kadınlar siyasal ve toplumsal düşüncelerini geliştirme olanağı bulurlar. Bu derslerde kadınlar aile ve toplumdaki rollerini tartışırlar. Bunları

köylülük ve işçi sınıfının durumu izler. Bu sosyal sorunlar birçok kadını feminizmin daha ilerisine taşır. Çünkü Rusya'nın ezici çoğunluğunu oluşturan köylülüğün toprağa ihtiyacı vardır. Toprağın yeniden dağıtılması ise ancak toplumsal bir devrimle mümkün olacaktır. Bunun için de erkeklerle birleşmek gerekmektedir.

Aldıkları kursları yeterli bulmayan kadınlar yurtdışına çıkarlar. 1873 yılında Zürih'te tıp eğitimi gören binden fazla Rusyalı kadın bulunmaktadır. Zürih'teki canlı politik yaşam pek çok kadını politikaya yöneltir. Uluslararası İşçi Birliği'nin yerel toplantılarına katılırlar. Sosyalist eserlere ulaşırlar. Göçmenlerin çıkardıkları siyasi gazete Vpered'in (İleri) dizgisine yardım ederler.

Bu Rus kadın öğrenciler yeni tanıştıkları düşünceleri tartışmak için bir eğitim grubu kurarlar. Gruba kaldıkları pansiyonun adı Fritsche verilir. Olga Lyubatoviç'in dahil olduğu bu grubun çoğu devrimci faaliyete başlamak için 1873'te Rusya'ya dönme kararı alırlar. 1874'te

Tüm Rusya Sosyal Devrimci Örgütünü kurmak için erkeklerden oluşan mülteci bir grupla birleşirler.

Kadınların kişisel özgürlükleri için giriştikleri mücadele toplumsal sorunlara doğru büyümüştür. Petersburg'daki Fritsche grubu bir süre sonra feminizmi terk eder. 1870'li yıllar Rusya'sında kadın devrimcilerin biçimlenmesinde feminist hareket önemli bir rol oynamış, kitlesellenen devrimci hareket ise kadınları feminizmin daha ilerisine taşıyarak, devrimci örgütlerde kadın ve erkekleri yan yana getirmiştir.

1876'da şekillenen Toprak ve Özgürlük hareketi, 1879'da Toprak ve Özgürlük'ün bölünmesiyle ortaya çıkan Kara Paylaşım ve Halkın İradesi'nde yer alan kadınlar, 1883'te ilk Rus marksist grubu Emeğin Kurtuluşu grubunda da mücadelelerini sürdürecekler, Çarlığa karşı savaştaki kararlılıkları ve fedakarlıklarıyla gelecek kuşakların şekillenmesinde önemli bir rol oynayacaklardır.

İzlandalı kadın işçiler kazandı...

Kazanımlarımızı korumak ve geliştirmek için sosyalizm!

İzlanda'da kadın işçilerin "eşit işe eşit ücret" talebi yasalarda yer buldu. Geçtiğimiz haftalarda parlamentoda onaylanan tasarıyla, artık hem kamu kurumlarında hem de özel işyerlerinde, kadın ve erkeklere eşit ücret ödenmesi zorunlu kılındı. İzlandalı kadın işçilerin bu mücadelesi ve kazanımı, son yıllarda kadın işçi ve emekçilerin mücadele tarihlerine eklenen önemli halkalardan biri oldu. Elbette dünyanın dört bir yanında çifte sömürüye maruz kalan kadın işçiler için de önemli bir deneyim olarak kayıtlara geçti. Deneyimin önemi, talebin kendi başına yasalarda yer bulmasından değil, aslolarak bunun talep uğruna verilen mücadele sonucunda gerçekleşmiş olmasından geliyor.

İZLANDALI KADINLARIN EŞİTLİK MÜCADELESİ

İzlandalı kadınların "eşitlik" mücadelesi yeni değil. 1800'lü yılların sonuna dayanan, 1900'lü yılların başlarında alevlenen ve bugünlere dek uzanan bu mücadelede, İzlandalı kadınlar oy hakkının kazanılmasından işyerlerinde ve okullarda cinsiyet ayrımcılığının yasaklanmasına ve cinsiyet eşitliği yasasının onaylanmasına kadar birçok hakkı elde ederler. Ve elbette bu mücadele içerisinde deneyimlerini pekiştirirler. Bu deneyimler İzlandalı kadın işçiler tarihten bugüne hak alma bilinçlerinin ve pratiklerinin şekillenmesinde can alıcı bir noktada durur. Zira bu deneyimlerin en başat özelliği, kazanımı getiren olgunun fiili meşru mücadele ve üretimden gelen gücün kullanımıdır.*

Bugün elde edilen kazanım da yine İzlandalı kadın işçiler üretimden gelen güçlerini kullanmalarının bir sonucudur. 2016 yılının 24 Ekim'inde kadın işçiler tarihsel deneyimlerine yaslanarak üretim-

den gelen güçlerini bir kez daha "eşit işe eşit ücret" talebi için kullandılar. Sokakları ve meydanları doldurarak taleplerini haykırdılar. Gerçekleşen grevin ardından yasa tasarısının hazırlanması gündeme geldi ve bugün gelinen yerde "eşit işe eşit ücret" yasalastı.

PEKİ, HER ŞEY BİTTİ Mİ?

Kadın işçilerin mücadeleleri ile burjuvaziden söküldükleri pek çok hak, dünyanın dört bir yanındaki kadın işçi ve emekçiler için uzak bir hayal. Ancak böyle olsa da İzlandalı kadınlar eldekiyle yetinmeyip "eşitlik" mücadelelerini büyütmeğe geri kalmadılar. Ve hayallerin nasıl gerçekleşebileceğini de göstermiş oldular. Fakat hiçbir şey bitmiş değil. Bugün olmasa bile kazandıkları bu hakları korumak için yarın da mücadelelerini sürdürmeleri gerekecek. Çünkü kapitalist sistem içerisinde elde edilen hiçbir hakkın tam anlamıyla güvencesi yoktur. Çokça kutsanan "hukuk devlet"inin hu-

kukunda yer almış olsa dahi!

Burjuvazinin kendi çıkarları söz konusu olduğunda kendi hukukunu dahi ayaklar altına aldığı bir gerçektir. Bunun günlük örneklerini, yaşadığımız topraklarda tüm açıklığıyla görmekteyiz. Yasalarda var olan ancak patronlara öngörülen cüzi miktarlı yaptırımlarla ve denetimsizlikle birlikte kağıt üzerinde kalan haklar kadınlar için hiç de şaşırtıcı değildir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki kapitalist sistem içerisinde kadın ve erkek arasındaki eşitlik kadınların söküldükleri veya tarihsel konjonktürün itilimiyle burjuvazinin vermek zorunda kaldığı bir takım haklarla sağlanamaz. Gerçek eşitlik yalnızca burjuvazinin her bir adımı ile kadının çifte sömürsünü perçinlediği bu sistemin ortadan kalkması ile sağlanabilir. Kadının toplum içinde eşit bir birey olmasının yolu, toplumsal eşitsizliğin ortadan kalkması, üretim içinde tuttuğu yerin artması ve kadının omuzundaki toplumsal yüklerin gerisin geri alınması

ile sağlanabilir. Bu da kapitalist sistemin kâr odaklı ekonomik yapısı ile taban tabana zıt bir olgudur ve yalnızca insanın insan tarafından sömürülmediği bir sistemde, sosyalizmde olanaklıdır.

YAŞAMAK İÇİN SOSYALİZM!

Kapitalist sistem içerisinde elde edilen haklar elbette önemlidir. Kadın işçi ve emekçilerin yaşam standartlarının yükselmesi, taleplerinin hayat bulması komünistlerin arzuladıkları ve bu uğurda mücadeleyi büyüttükleri başlıca hedeflerdir. Fakat bu kazanımlara haklı olarak alkış tutmanın ötesine geçilmeye eğer, işte o zaman kadınların eşitlik ve özgürlük mücadelesine en büyük ket vurulmuş olur. Bunun içindir ki komünistler, kazanımları alkışlamanın ötesine geçerek, kazanımları kalıcılaştırma ve gerçek kurtuluşun yolunu işaret etmekle mükelleftirler. Ve bilirler ki kapitalizme karşı gelecek mücadelede işçi sınıfının ekonomik-sosyal-siyasal haklar uğruna yürüttükleri mücadeleleri bir okuldur. Bugün İzlandalı kadın işçilerin okuduğu bu okul, onlara fiili meşru mücadelenin ve en önemli silahları olan grevin gücünü göstermesi açısından kritik bir dersi miras bırakmıştır.

İzlandalı kadın işçilerin dışı dışı mücadeleleri ile burjuvaziden söküldükleri haklarını selamlıyor ve ekliyoruz: "Yaşamak için sosyalizm!"

* İzlandalı kadınların eşitlik mücadelesi gazetemiz sayfalarında yer bulmuştu. "İşçi kadın grevlerinin gösterdikleri-3 / İzlanda: Geçmişten bugüne eşitlik mücadelesi"

Yazaki'deki taciz davası görüldü

Yazaki'nin Sakarya'daki fabrikasında gerçekleşen tacizle ilgili davanın ilk duruşması 19 Ocak'ta Sakarya Adliyesi'nde görüldü.

Duruşmada ilk olarak sanık tacizci formen Mehmet Gögebakan dinlendi. İfadesinde birçok çelişkili şey söyleyen Gögebakan, sonra her şeyi kadın işçinin sağlık problemleri olduğu iddiasına bağlamaya çalıştı.

Avukat ve hakim sorularına da çelişkili yanıt verirken tacize uğrayan kadın işçi Ayten Pehlivan ise olay günü yaşadıklarını, fabrikada aynı formen tarafından sözlü ve fiziksel olarak tacize uğrayan diğer kadınları, olayı anlatmasının ardından vardiya amirinden fabrika yöne-

timine herkesin olayın üstünü kapatmaya çalıştığını, olay gününden beri fabrikada yaşadığı baskıyı, yaşadığı olayın hayatını nasıl etkilediğini anlattı.

İfadelerin dinlenmesinin ardından tanıkların dinlenmesi ve delillerin incelenmesi için, bir sonraki duruşma 5 Nisan tarihine ertelendi.

Duruşma çıkışında yapılan basın açıklamasıyla "Yazaki'de tacize, baskıya, sömürüye hayır! Kadın işçiler susmayacak!" denildi. Ayten Pehlivan'ın yanı sıra Yazaki direnişçisi Dilek Gültekin'in de konuştuğu açıklamaya İşçi-Emekçi Kadın Komisyonları, Kadın Meclisleri ve TOMİS de katıldı.

“Ben dilenci değilim”

Birçok kişi onu “ben dilenci değilim” sözleriyle tanıdı. Evet, hatırlayacağınız üzere bu sözler geçtiğimiz günlerde hayata gözlerini yuman Dilek Özçelik’ten. Dilek, 2013 yılında Trakya Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği 3. sınıf öğrencisiyken okuduğu şehre geziye gelen dönemin Çevre ve Şehircilik Bakan’ı Erdoğan Bayraktar’ın yanına giderek sesini duyurmaya çalışmıştı. Kemoterapi tedavisi gören lenf kanseri üniversite öğrencisi kullandığı ilaçları bulunduğu şehirde bulmakta zorluk çektiğini söyleyerek, bakandan yardım istemişti. Bakan ise, derdini anlatmaya çalışan öğrenciye cebinden çıkardığı parayı vermiş, üstüne “düşürme” diye tembihlemişti. Bunun karşılığında gözyaşlarını tutamayan Dilek’in ağzından, herkesi sarsacak, sorgulamaya itecek ve insanlık dersi verecek şu sözcükler dökülmüştü: “Ben dilenci değilim. İnsanlık konusunda bir kez daha hayal kırıklığına uğradım. Görüyorum ki çaresizliği hiç tatmamışsınız.” Bu sözleriyle ülke gündemine yerleşen Dilek Özçelik kanser hastasıyken bile okuluna devam edip bitirmeye çalışmış, fakat

daha sonrasında durumunun kötüye gitmesiyle okulunun bitmesine az bir süre kala Tekirdağ’ın Saray ilçesine ailesinin yanına yerleşmişti.

Geçtiğimiz günlerde ise ne yazık ki Dilek’in ölüm haberini aldık. Hatırladığım bu olay bile tek başına sermaye düzeninin ve temsilcilerinin iğrençliğini bütün çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir. Erdoğan Bayraktar ise bir dönem TOKİ genel müdürlüğü yapmış, sonrasında Çevre ve Şehircilik Bakanı olarak sermaye düzenine hizmet etmiş bir zat. 17-25 Aralık’tan da hatırladığımız bakan birkaç gün önce verdiği bir demeçte ise, Trabzon’da yapacağı caminin 30 milyonluk değil, 65 milyonluk olduğunu söylemişti. İşçilerin ve emekçilerin emekleri üzerinden zenginliklerine zenginlik katıp bunların üzerine bir de yolsuzluğa bulaşan bu kişiler, sadaka toplumu yaratmayı o kadar benimsemişler ki, kanser hastası bir genç kadını bu denli yıkabiliyorlar.

İktidar temsilcileri tarafından dile getirilen bu sözler ve davranışlar ne ilkti ne son oldu. AKP Tekirdağ milletvekilinin “Engellileri insan yerine koyduk, adam

yerine koyduk” sözleri, Sağlık Bakanı Recep Akdağ’ın çalışma koşullarının iyileştirilmesini dile getiren işçiye “Gözlerin görmediği halde sana iş vermişiz. Para kazanıyorsun değil mi?” sözleri ve Erdoğan’ın yakın bir zamanda gittiği bir organizasyonda kendisinden kadro isteyen bir işçiye “Ne kadrosu yahu, çalışıyorsunuz işte!” demesi iktidarın işçi ve emekçilere dönük yaklaşımlarını açık bir şekilde gözler önüne serdi. İnsanlığa, onun değerlerine ve onuruna düşman olan sermaye düzeninin temsilcileri bu tarz açıklamalar yapmaktan hiçbir zaman imtina etmiyor.

Onlar bu tür açıklamaları yapmaktan imtina etmiyorlar bizler de kitlelere sermaye devletinin bu yüzünün teşhirini yapmaktan imtina etmemeliyiz. Bizler bugün yine “ücretsiz ve herkese ulaşılabilir sağlık” talebini yükseltmeli; böyle bir olay yaşadıktan sonra dahi “insanlık için bir şeyler yapmak istiyorum” diyen, Dilek ve nicelerine insanca ve onurlu bir yaşam sunmak için sosyalizm mücadelesini büyütmeliyiz.

TRAKYA’DAN BİR GENÇ KOMÜNİST

Mücadelemiz ekmeğimizdir!

14 Ocak Pazar günü gerçekleştirilen Mesleki Eğitim Kurultayı’nda genel eğitim sorunları, mesleki eğitim sorunları ve bu sorunlarla nasıl mücadele etmek gerektiğini yapılan sunumlar ve konuşmalarla sıkça vurguladık. Mücadelemizdeki kararlılığı bir kez daha gözler önüne sererek, bundan sonra izleyeceğimiz yol hakkında bize ışık tutan Mesleki Eğitim Kurultayı işçi-emekçi sınıfının taleplerine de dikkat çekilen bir platform oldu. Yapılan sunumlarda staj sömürsü, emeğin korunması, örgütlenmelerin önemi, niteliksiz eğitim, Avrupa’daki mesleki eğitim

konularına dikkat çekildi. Şöyle ki bugün yüz binlerce meslek lisesi ve MYO öğrencisi niteliksiz eğitim ve sermayenin çıkarlarına göre kendisine dayatılan faşist gerici politikalara maruz kalmakta ve meslek liselilere üniversite kapıları sermaye düzeni tarafından kapatılmaktadır. Staj adı altında normal işçi gibi çalıştırılıp ücretten yoksun olduğumuz yetmiyormuş gibi, bizlere stajda angarya iş yaptırılmakta ve sosyal yaşamdan uzak bir hayat sunulmaktadır. Ayrıca kadın arkadaşlarımız, gerek okul içerisinde gerek fabrikada sözlü ve fiziki tacizlere uğramakta an-

cak bunlar görmezden gelinmektedir. 2. bölümün başlangıcında sergilenen tiyatro oyunundaki usta ve stajyerin isyanları bu durumun kısa bir özeti.

Sermayenin hedeflerine hiçbir zaman boyun eğmeyeceğiz, müsamaha göstermeyeceğiz. Şu bir gerçektir ki tarih, sınıf savaşımının tarihidir. Mücadele her zaman vardır ve var olmaya devam edecektir. Hiçbir zaman pes etmedik etmeyeceğiz. Mücadelemizdeki kararlılığı her geçen gün daha da arttırarak devam ettireceğiz. Gelecek mutlak sosyalizm!

İÜ MYO’DAN BİR ÖĞRENCİ

İstanbul DGB’den ‘devrim okulu’

‘68 kuşağının 50. yıl dönümü ve silesiyle Devrimci Gençlik Birliği’nin toplayacağı ‘devrim okulları’nın ilki 21 Ocak’ta İstanbul’da gerçekleştirildi.

Açılış konuşmasında eğitim sisteminin niteliksizliğine ve anti-bilimselliğine karşı devrim okullarının öneminden bahsedildi. 50. yıl dönümünde ‘68 hareketinin de öneminden bahsedilerek Denizler, Mahirler ve İbrahimler şahsında saygı duruşu gerçekleştirildi.

Ardından ‘68 hareketini yaratan süreci ve 2000’lerin başına kadar Türkiye işçi ve gençlik hareketi tarihini konu alan sinevizyon izlendi.

‘68 HAREKETİ ELE ALINDI

Sinevizyon sonrasında ilk olarak, Efrin’e yönelik işgal saldırısına dair konuşmalar yapıldı. Ardından 130 bin metal işçisini ilgilendiren grev sürecine ilişkin yapılması gerekenler konuşulduktan sonra böylesi bir süreçte anti-emperyalist mücadelenin simgesi ‘68 kuşağının önemine değinildi. ‘68 hareketinin dünya çapındaki etkisinin arka planına dair görüşler aktarıldı. Kapitalizmin krizlerine değinilerek 1929 buhranından ‘68’e kadarki süreç üzerinde duruldu. Vietnam işgali ve emperyalist saldırganlığa karşı direniş ve eylemliliklere dair konuşmalar yapıldığı toplantıda dünya çapındaki öğrenci ve işçi eylemleri aktarıldı. Fransa’daki ‘68 hareketine de değinildikten sonra Türkiye’deki mücadele tarihine geçildi.

POLİTİK GENÇLİK HAREKETİ GELENEĞİ

İkinci bölümde, Türkiye’deki politik gençlik hareketi geleneğinden bahsedildi. Osmanlıdan günümüze kadarki süreçte devrimci gençlik mücadelesi ve sınıf mücadeleleri tartışılırken TİP, MDD gibi akımlara değinildi. TİP reformizminden kopuş ve FKF, Dev-Genç’in ardından yaşanan ‘71 kopuşuna değinilerek bu dönemden kalan devrimci mirasa dikkat çekildi. ‘71 hareketinin, Türkiye devrimci hareketinin önemli bir damarı olmasının yanı sıra siper yoldaşlığının, davaya adanmışlığının ve ser verip sır vermeme geleneğinin de öncülleri olduğu vurgulandı.

Endüstri 4.0 ve mesleki eğitim

Endüstri 4.0 düzeyinde bir sanayi üretimi tartışılırken mesleki eğitim de tartışmaların bir boyutu olarak karşımıza çıkıyor. Üretimde ucuz ama aynı zamanda nitelikli ve teknolojik bilgi ile donanımlı işçiler isteyen sermaye, eğitimi de bu talebine uygun şekillendiriyor.

2011 yılında Almanya'da Hannover Sanayi Fuarı'nda endüstrinin 4.0 düzeyinde olduğu kamuoyuna açıklandı. Bununla birlikte robotik alanda ve otomasyonda geleneksel noktanın internet tabanlı gelişimi tarif edildi. Tüm bunlar Türkiye açısından şu soruları akla getirmişti: Türkiye dünyadaki teknolojik gelişmeye ne kadar sürede ayak uyduracak? Türkiye'de iş gücünün niteliği ile mesleki-tek-nik eğitimin müfredat ve donanımı buna uygun mu?

Bu yönüyle baktığımızda mesleki eğitimde şöyle bir tablo çıkıyor karşımıza: Hangi alandaki meslek liselerinin yaygınlaştığı, meslek liselerinin hangi bölümlerinin öne çıkartıldığı, öğrenci sayısının hangi alanlarda arttırıldığı, dönemsel ihtiyaçlara göre değişiyor. Örneğin eskiden kimya ağırlıklı bir meslek lisesine bugün baktığımızda kimya diye bir bölümün artık olmadığını görüyoruz. Aynı okulda teknoloji bölümleri adı altında alanlar yer alıyor. Başka bir örneğe bakalım. Sağlık elemanlarına ihtiyaç duyduğu dönemde devletinden özeline sağlık meslek liselerine öğrenciler yönlendirildi. Bu alanda hızlıca birçok özel sağlık meslek lisesi açıldı. Devlet bu okulları açanlara büyük teşvikler verdi. Gelecek garantisi de bu bölüme yönlendirmenin propagandasıydı. Sağlık sektörünün lise ve ön lisanslarında şişme oldu. Şimdi işsizliğin üzerini kapatmak için sağlık meslek lisesi mezunlarının doğrudan alanlarında uzman şekilde işe başlamalarını engelleyen bir yönetmelik çıktı. Artık sağlık meslek lisesi mezunları en fazla okudukları alanda yardımcı çalışan olarak işe alınabilecekler.

YENİ DÖNEM YENİ İHTİYAÇLAR

Gençleri kendi ihtiyacına göre meslek alanlarına yönlendiren sermaye, eğitim sisteminin alt yapısını hızlıca geliştirip güncelliyor mu? Otomasyon, elektronik, telekomünikasyon, bilişim en çok yaygınlaşan ve öğrenci ağırlığı fazla olan bölümler. Bugün özel "Teknoloji Meslek Liseleri" açılıyor. Keza üniversitelerde, mühendislik fakültelerinin yanı sıra teknoloji fakülteleri açıldı.

Endüstri 4.0 ile ilerleyecek süreci ka-

Yeni dönemin ihtiyaçlarına uygun iş gücü yetiştirme derdinde olan sermaye devleti mesleki eğitimi, özellikle de staj dönemini daha cazip hale getirmeye çalışırken, ayrıca ahilik sistemine, usta-çırak ilişkisine güzellmeler düzüyor, yeniden canlandırmanın önemine dair alt çizmelerde bulunuyor.

çırkama çağrısı yapan, konu üzerine tartışan akademisyenlerin bir kısmı, müfredatın ve teknik donanımın bu yönlü daha da geliştirilmesi gerektiğini belirtmektedirler. Üniversitelerin araştırmalarına baktığımızda meslek lisesi, meslek yüksek okulu, lisans eğitimi müfredatının en az 1/3'ünün Endüstri 4.0'ın ihtiyacını karşılayacak içeriğe sahip olduğu ifade edilmektedir. Burada da akla şu soru geliyor: Müfredatın uygun olduğu ifade edilen 1/3'lük kısmı, ne kadar uygun teknik donanımla pratik bir şekilde işleniyor? Ya da bunun ne kadarı havada uçan cümleler olmanın ötesine geçebiliyor?

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir diyor ki, "Sanayiciler, üniversitelerin hem de mesleki eğitim veren okulların ihtiyaçlarına cevap verecek donanımda mezunlar yetiştiremediklerini söylüyorlar. Bunun temel nedeni, günümüz küresel rekabet ortamında sanayinin ihtiyaçlarının hızla değişmesi ve okulların eğitim programlarının gelişmeleri geriden takip etmesi. Diğer yandan iş yerleri işe aldıkları elemanları eğitmenin maliyetlerine katlanmak istemiyorlar. Bu maliyetlere katlansalar bile eğitim görmüş elemanları ellerinde tutabilecekleri-

rinden emin değiller."

Sanayi sermayesinin bu açıklamada dile gelen sıkıntılarını bir nebze gidermek için olsa gerek sermaye devleti tarafından bazı düzenlemeler yapılmış bulunuyor. Bu çerçevede 2023 vizyonu hedefiyle mesleki eğitimin iyileştirilmesi doğrultusunda bir kanun (6764 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun) TBMM'de kabul edildi. Söz konusu kanun kapsamında atılması hedeflenen adımlar şunlar:

- Mesleki eğitim gören öğrencilere staj döneminde verilecek ücretin, işletmenin büyüklüğüne göre 1/3 ila 2/3'lük kısmının devlet tarafından ödenmesi,
- Staj yapan öğrencilerin **ücret, sınav, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası** gibi haklara sahip olması,
- Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında uygulamalı eğitim yapılan (staj ve atölye) 10, 11 ve 12. sınıflarda iş kazası ve meslek hastalığı sigortalarının yapılması,
- **Çıraklık eğitiminin zorunlu eğitim kapsamına alınması** ve böylece istihda-

mın önemli unsurlarından birisi olan usta-çırak ilişkisinin yeniden kurulması.

Sıkça dillendirmelerinden biliyoruz ki genç nüfusa sahip Türkiye'nin sermaye sözcüleri, beşeri sermayesine, yani insan gücüne güveniyor. Beşeri sermayesinin dünya şirketleri tarafından rağbet görebilmesi için teknolojik bilgi ile donatılmış iş gücünü geliştirmeyi, sayısını arttırmayı hedefliyor.

Yeni dönemin ihtiyaçlarına uygun iş gücü yetiştirme derdinde olan sermaye devleti mesleki eğitimi, özellikle de staj dönemini daha cazip hale getirmeye çalışırken, ayrıca ahilik sistemine, usta-çırak ilişkisine güzellmeler düzüyor, yeniden canlandırmanın önemine dair alt çizmelerde bulunuyor. Görüldüğü üzere mesleki eğitim Endüstri 4.0 sürecine göre şekillendirilmeye çalışılıyor.

Kaynaklar:

- Sanayi 4.0 ve dönüşen mesleki eğitim – Eğitimde Dönüşüm Vakfı
- Mesleki Eğitim Müfredatlarımız Endüstri 4.0'a Hazır mı? – Öğr. Gör. Hüsnü İnci, Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya MYO

**Katlediliřlerinin 97. yılında,
Mustafa Suphi ve
yoldaşlarını
saygıyla anıyoruz...**

**“Dünya devriminin seyrinde,
Türkiye proletaryası
řerefli bir mevki işgal edecektir!”**

M. Suphi